

ဝင်သူ၏ဟံသာဝတီ (ဗုဒ္ဓ)

ဝင်ကော်အောင်နှင့်လီကိုပတ်မန်ကျော်ယောန်သွားလုပ်ဘဏ်သာသာ
တည်ဆောက်ခဲ့သူများ
တက်မြှုံးပတ်လိုလိုရောင်း (မြှုံးမြှုံး)

၁၃၆-၁၄၁

၂၀၁၃-၁၄၁

၂၀၁၄-၁၄၁

ကလာနိနိဒါန

လိုက်ဝင်ချင်ဟံသာဝတီစွဲ နှဂါရကော်လွှာနှုန်းလိုက်ပတ်မန်ကြော့
ယောန်သူ့သူ့သူ့သူ့သူ့သူ့မန်-ပွဲသတ္တရာဇ်ချင်-ဝုဒ်-သူ့၊ ဂိတ္တ
ကတိန်(၁၅)ဇွဲကို ကော်ခရီသီကြီချုပ်နှုန်းချင်မတ်မလို-ဘာကွဲင်ထင်တဲ့ ဖျော်
တင်သူ့တွေတ်သွာတ် သွေက်ကောန်ရှိကူးမန်ကောန်နှုန်းကွေးဘာတံ့ကို သို့သေးမလှတ်
ဝင်သွေးတံ့တိပရှုပရာဝင်ချင်ဟံသာဝတီသူ့သူ့ချုန်ချုန်ကြော့ရွှေ့ကြော်နှုန်းသွာတ်
မန်တံ့အော်လှတ် ဒေးဖွောတ်သို့ရှာ့တဲ့ ဝလာန်ဂိုင်ရိုင် ကယ်ယူင်ကယျ်လုပ်ဝလာန်
တံ့သရှုင်ထော်တဲ့ ဖို့တံ့အယားမာတ်ရှုပ်ရဝင်ရွှေ့မိက်၊ ရွှေ့ရှင်လော့သွာ့ ရုံသမီမာန်
ပိုတူပိုတ်ကျော်ထော်ပွဲ့သောင်၊ ပိုတူညံ့ရွှေ့ပိုန် ညံ့ရွှေ့လုပ်ပေါ်သို့လိုက်မာန် ရိုင်ကို
အခိုင် ဆိုင်ကိုပရောင်ညာက်ကောန်နှုန်းသွာတ်မန်တံ့တဲ့ နှေ့ကော်ကံ့ဖို့နှုန်ဖက်
သွေက်ရွှေ့ချို့အတွေ့ဖို့ခကာန်ရှိကူးမန် အလုံအိုသို့မာန်တဲ့ ပတိတ်လုပ် “ လိုက်ဝင်
ချင်ဟံသာဝတီ ” ကိုပိုက္ခာတော်ရှာ့ ကောန်ရှိကူးမန်သွာတ်တံ့ ပိုလှတ်ဖွောတ်သို့ရှာ့
လုပ်လိုက်ဝင်ရွှေ့တဲ့ သွေက်အေးနှုန်သံသယပွဲမွဲရောင် သောင်တံ့တိသုံးပိုလှတ်လုပ်
တံ့ရွှေ့ရော်၏။

ဝကော်လွှာနှုန်းလိုက်ပတ်မန်ကြော့ယောန်သူ့သူ့သူ့သူ့သူ့သူ့
အလုံးခေါ်သရေးမန်

*****

သိပ္ပါဒန်ပတ်ကျင်တံ့သာဝတီတို့ပုံးတွေအိုတ် (အကုတ်ပထမ)

ချင်ဟံသာဝတီ (ချင်ပဂါ)၏ ဥက္ကရာဇ်မန် သိပ္ပါဒန်သမလ ပတ်နဲလင်၊ ကိုယ်ကူးအိုတ်ရောင် ဂိပ်သန္တာ ပုံသဏ္ဌာရေးကျင်ပထမ ကာလယူဂုဏ် ၅၂- ၅၅၂ ခုံ၊ ဂိတ္တပသံ(၉)ရွှေ့က်၊ တဲ့ပုံးမြွှေ့ပါ၊ ခုံခိုခိုနောင်ရွှေ့တော်၊ တမြေးရှုပတီလောင် မံက်ခို့တ်-ပုံကာလရှုဟန်ဟန် ကျော်ကြော်သွားသည့်အတွက် ဖြစ်ပါခဲ့တဲ့ -

ယွဲမဟာသေသနအန်- ပတ်နှုန့်တဲ့ လုက(၃၂)၏ ကာလလောန အာတဲ့ အဲကျော်ပပရီနိုဗာန်ရဲ ဗြိုကြုကာလသာသနာအဲကျော်မစိုပ်- ၁၁၁၆- သူ့သို့ ငြာန်အေသွဲ သိန္တုနိုင်တဲ့ မသဏ္ဌာသွေးဟို၍ ကောန်သိပ္ပါဒန်သမလကူမွှာ ဝိမလကူမွှာ ဂေးယူသွေးဝါကောက်းဖော် မနှုကောန်ခြားကရာဇ်သိပ္ပါဒန်ရှိနေရိုး မနှုစ် ရသိလောမတအို၍ နှော်သိမ့်ကာအဲ အာစိုပ်ငြာန်အေသွဲတဲ့ သိပ္ပါဒန်အိုနှင့် အတိုင် ပယူးခိုးပို့ဟန်အဲကျော်မဟိုလဲရ ပပမာန်ကိုကောန်သို့မှုပ်တဲ့ ကျင်စိုပ်ငြာန်အေသွဲရဲ သိပ္ပါဒန်အိုနှင့် ရပ်ကေတ်ဇူးကြော်စွဲနှုန့်တဲ့ မသို့တ်ချင်ဟံသာဝတီတွဲရောင်၊ သိပ္ပါဒန်အိုန် ဖွှဲ့ကိုချင်ဟံသာဝတီတို့တဲ့ အပ်စိုန်ကိုသွားဝါကာလရှုရောင်၊ ရသ်တွဲကိုလဲရ ပယူးခိုးပို့ဟန်ရှား။

ငြာန်အေသွဲ နှုန့်ပို့ပတီဟံသာဝတီရဲ ပုံကာလရှု ဗတီဟံသာဝတီ နှီမသွောင်ကွင်ရှု မုံသမ္မင်္ဂာတ်(၃)ဟတ်ရဲ နှီတမြေးရှုပတီရှု ဗြိုက်ခွံးငြားလောင်နဲ့ မံက် ခွံးငြားလောင်နဲ့ရဲ ကာလခုံးမှုတ်တို့ တွေအံသုဒမြောင်သိတ်လောင် မုံသမ္မင်္ဂာတ်(၂၃)ဖို့ဟန်ရောင်ရဲ တွေအံသုဒမြောင်ရှား ပြုလောင်တွေအံတ်ကို မစရှုတွဲခွံးငြားရှား။

ကာလခုံးတို့န်ပောင်ရှု နှေးဗော်သမ္မင်္ဂာတ်(၂၃)ဖို့ဟန်မံက်တွဲခွံးငြားရှား ကာလရှု တွေအံသုဒမြောင်သိတ် ဟွဲတို့မြှုန်ရဲ ဆအယ်မာတ် ဗြိုက်မံက်၊ ဗြိုက် မံက်ကို ဗြိုးညာတ်ကေတ်ရဲ ဟိုတ်နှုန်သိတ်ရှု တွေအံရှု ညေးကော်ခစ် တွေအံသုဒမြောင်

၂

ဝင်ချင်ဟံသာဝတီပွဲခန်း

မြင်သိတေရာင်၊ ပုဂ္ဂိုလ်သွေးည့် မတုန်ခွဲပတ်ဝန်ဆောင်တွင်သူဒဿ်မြင်သိတွေ
ပပခါန်ကိုမှာထောင်အန် ကော် မှာထောင်ရှင်ဝွေတိ ဆိုက်မိက်ဂုံးကိုတိ ဒုၢ်ချင်
ဟံသာဝတီ မတူၢ်ဖြုံးရှုံး နက်းဂလာန်ရသ်ပွဲ ကျိုးတွေ့ဟိုလင်ကို မှာထောင်အန်
ကော်မှာထောင်ရှင်ဝွေတိ-ရာ။

ထွေးတိလပိန်အန် ပွဲအဲမကျင်စိုပ်လျှဟ်ပွဲ ကာလခုံးမတိန်ပောင်ရွှေ
လယိုတ်ခုံးလျှော့မှာ ပတ်ဝွဲၢ်နှုတ်(၂၃)မြို့ဟ်ဟောင်ရာ ပွဲကြေးအကျင်ပပရိနိဗ္ဗာန်တဲ့ စိုပ်
(၉၀၀)သွေးပြောင်မွေး ဤနေ့သွေး - သမျှင်ပတီနှုန်းတွေတ်(၁၀)မြို့ဟ်ပြောင်ဟောင်
တိသွေးဟ်တိန်ပွဲနဲ့ ကာလခုံးတိန် မနှုတ်လယိုဟ်(၁၃)မြို့ဟ်ရှုံးကွင်နော်မွဲ ချောက်
ကျင်နှာချင်ပို့ချာနေရာ၊ ချော့တွေ့သွဲရာနှုန်းကို ပွဲချင်သွေးလျှော့ဘုံးရာ ကာလခုံးတိအောင်
မကောင်စုံရှုံးကို ကရိုတ်ခုံးစွဲချော့တိအောင်ညာတ်တဲ့ တမြို့ဟ်ပတီရာ စိုပ်ထိုင်ပွဲ
ရှုံးပတ်ဝွဲၢ်ဟ်တိအောင်တော်ရာ။

ချော့တိအောင် ဂုံးလျှော်တဲ့ရာ နှုအသာဝတ်မနော်ရွှေ့ညာတ်ကော်
ရာ မသက်ခိုင်ရွှေ့တိအောင်ကလောင်ကော်စာ စိုပ်ချင်ပို့ချာနေရာ့ဆိုတ်ရဲ့ အတိုင်
ချော့တိအောင်ရွှေ့ညာတ် အသာဝတ်ထိုင်ပို့ချာနေရာ့ရာ ခကော် ခိုင်ပို့ချာနေရာ့ရွှေ့မိုင်
ကော်ပရှောင်အသာဝတ်ထိုင်ထိုင်ပို့ချာနေရာ့ရာ ပတ်အသာဝတ်ရာ လဟိုတွဲ့တိုးလျှော့ဂုံးရဲ့ ပွဲချိန်
ခကော်ခိုင်မဟိုတ်ရှုံး-ပွဲ့အာတာခိုင်မျှုပ္ပါ အဖို့စွဲသော မလောပို့တ်ပို့ပောင်ပန်
ဒီတို့နက်သတ် စီကွာ့းတိုးလျှော်ပြကိုဟ်ကုပ် မျှုက်းပွဲသကာ့ရှုံး ဟိုတွဲ့ဂေရာင်ထိုး
ကုသိုင်ဟိုတ်တမ်းမှုလင့်ရော့ရာ။

ယွံတွေ့အဲ - ပွဲဤနေ့သွေးထိုင်ထိုင်ပို့ချာနေရာ့ မအမြို့ခိုင်ပေါ်ရှေ့နှုန်တဲ့မြို့ဘို့ဟ်ရှုံး
ပတ်ဝွဲၢ်အသာဝတ်တွေ့တဲ့လို့ညွှေ့သောင်ရှုံးတိအောင်ကား၊ မူဟိုတ်ဟိုမှုးတော် ယော်
ကာလကျိုးတွေ့ ကလိုဂုံးစော်ရှုံး ခါညားမကျကျင်ချင်သမို့ရွှေ့ နှုပ်ထိုင်ထိုင်ပို့ချာနေရာ့ မအမြိုး

ဝကော်ဇ္ဈာန်လိုက်ပတ်-အလုံခေါသမန်

၃

ချင်ဒေါရိုပတီဂုံဟော အနာဂတ်ဂတ္တကြက်ထို့၏ ချင်နော်မွဲမဟိုမှ ဟံသာဝတီ ရာဇာနှီးရောင်၊ ကျိုကြက်လပ်ပယူးဒိုဟ်ရဲ ဝါစာပါင်ကျိုကြ တွေကြလပ်ပယူး ဒိုဟ်ရှိပို့မြတ်ရှိမိမိနည်းလော်ပုံပြကိုဟ်ဂိုလ်မွဲတို့ရဲ ဆင့်ဟွာသောင်ကို သညှတ်ပို့ မိုက် နှက်ဖို့နှိုးနှိုးနှိုး ဤနှိုးနှိုးနှိုးနှိုးနှိုး အနာဂတ်ဂတ္တကြက်အား သွေးကြို၍ ချင်နော်မွဲပွဲခြက်နောင်။

နှက်ဂလာသန်မဖြုံသဘ်ရွှေ့ပမားအာစာသို့၏ ဟိုပတီကုသိုင်ပါကျေမာ မဟာရာဇာယေန်ရဲ သို့ပါကျေမဟာရာဇာယေန်မိမိတဲ့ ချိန်ခက်ရှိ ဟို့ကိုပမားအာ စာသို့၏ကော်အမာတ်ဒကိုပ်ပုံနှုန်းမြို့၏ရဲ ယွဲတွေတ၏ နှိုင်းနေသစိုပ်ထို၏ မဖြို့ဆိုရွှေ့ခြင်း၊ အနာဂတ်ဂတ္တကြက်နှုန်းမြဲစွဲတ်ရောင်ဂဲးရဲ ဤနှိုးနှိုး သို့တော်လလွှဲပို့ ပို့သွေး ပို့သွေး အမြိုင် ကေတ်ကာလပ်တွေ၏နှိုင်းတဲ့ ဓာတ်တွေအား အမြိုင်အဆင့်ကော်ကာနှုန်းမြို့ကြို၏ မင်းစွဲရွှေ့ပွဲခြင်း။ ပွဲတာလလွှဲပို့ ပို့သွေး အမြိုင်အဆင့်ကေတ်ကာလပ်တွေ၏နှိုင်းတဲ့ ဓာတ်တွေအား အမြိုင်အဆင့်ကော်ကာနှုန်းမြို့ကြို၏ မင်းစွဲရွှေ့ပွဲခြင်း။

ခွဲသန်ရ - ဉားကမိုင်ဂဲးတဲ့ တွေအော်တို့ရှိမှုကြက်ရန်-မွဲ ဖိုင်ထပ်ဟတ် တမ်း(မြို့က်)မသုန်တော် ဒုၢဒုရတိုင်တွေအော် နှုံးတိုင်တွေအော်သို့၏ပါကျေမဟာရာဇာ ယေန်ဂဲးတဲ့ ချူစွဲတ်သို့လပ် သံတွေရာ၏ဂိုဏ်တွေတဲ့ မှုတိုင်း ဂတ်ပူလပ်ပဲသို့မြို့နှင့် တဲ့ပတ္တယံ့ စွဲလပ်နှိုင်းလိုဂဲးတဲ့ ပမားအာစာသို့၏ကော်စက္ခဒါနဲးကော်သို့၏ သို့ဟ် (၅၀၀)၊ တိုင်တွေအော်ပဲသံ့ ဖို့က်ကာကိုကွဲပွဲနော်မွဲတဲ့ အက်အာနာချုပ်ဝါရာနာဂုံ ကေအော်အို့တ်ရဲ။

ကာလရှု ခုံလောင်တို့န်ပောင် ခုံတော်လောင် မှတ်ကော်အာကျို့ပို့ စိုးကျော်ဗျာန်စွဲအိုတ်ရဲ မူရနဲ့လို့မြဲပို့သွေးသတန်ပွိုအောင်ကွင်ရောဂဲးတဲ့ ချုပ်တရောင် ဉားအော်အို့တ်ရဲ စရှုတွေအော်သူအသာန်မြှင့်သိတွဲရှုံး စွဲတော်တွေ့် ဒိုဟ်သွော်ကျားရဲ နှိုင်းစွဲရွောင်အမျို့ဟ်ပစိုအောင်ဗြို့အောင်ကွင်ရောဂဲးတဲ့ ကွင်းအာခြားက်လပ်ကိုတွေအော်ရှိရဲ။

ဌာနရှိဟိတ်မေက်ခြေလပ်စွဲတွေအောင်ရ ဘုဒ္ဓဂုဏ်(တွေအောင်)ရသာ့စွဲညား
ကော်ခစာရှာ။

မှားအာစာသို့င်ကျော်ဒကိုပ်ကွင်မဲ့ တိုင်တွေအောင် ဖျော်ဖို့ကိုကိုသာ့
ပါန်တဲ့ပေါ်ကျောင်ရဲ မူရန္တိဒေသလို မတန်နှင့်အဒေဝိဒျောင်အနာဂတ်ဝတ်ရော၊
ဝေတ်ရှိရှိလာတဲ့ ပူဇ္ဈိုင် တို့တိုင်တွေအောင်ရ-အာစာသို့င်ဂူးရဲ အာစာသို့င်ရှိပူဇ္ဈိုင်
ဌာန်ဗြိုဟ်စိပ်ထင်စီချော်ရှိတောင် ပတုဖျော်တိုင်တွေအောင်ရေးတဲ့ ပတုဖျော်တိုင်တွေအောင်
တာလုံးရှာ။

အာစာသို့င်ကျော်ဒကိုပ်ကွင်တော် ပတုဖျော်တိုင်တွေအောင် ပူဇ္ဈိုင်တဲ့
ဆွဲတော်ကလောင်အာချိုက်ကွင်နော်ရဲ ပိုက်နှုတ်တွေအောင်တဲ့ မှတ်စအာချိုင်စီအာန
ဂရာ့အိုတ်ရဲ နားရှုံးလအောင်တလုက(၁၆၀)ဆွဲပြင်သာတ်အာတဲ့ ပူဇ္ဈိုင်ဗာန်တို့သာ
ဝတီရွှေ့ခို့ယ်တိန်အာတဲ့ တိုင်ဗြိုအသာဝပ်တွေတို့ရဲ ကာလုံးပူချိုင်စီအာနရာရဲ
တော်လောင်သို့င်ပါကြားရာယောန် စအာဘဝပလိုက်ရဲ ဟိုတ်ရှိရ ကောန်သို့င်ပါကြား
ရာယောန်-မုံယူအာတ်တို့ရာယောန်ရှိ ပသို့င်နှီမအံက်ညားရဲး။

သို့င်အာတ်တို့ရာယောန် စအာဘဝပလိုက်ပုန်တဲ့ ကောန်သို့င်
အာတ်တို့ရာယောန် မုံယူကုပါကြားရာယောန် မဒ်ကောန်စသို့င်ပါကြားရာယောန်ရှိ
ပသို့င်နှီမအံက်ညားပုန်ရဲ ပုံကာလသို့င်ပါကြားရာယောန် မဟသို့င်ရွှေ့ အတိုင်လျှင်
မလမ်မအကူ ဂကန်လပ်အဆက်အဆက်ရှုရွှေ့မိုင်လပ်ရဲ ဒု၍ရရှေ့နှီးပါကြားန်တို့သာ
ဝတီမုံ့ယ်တိန်ရှိ ညားမဒ်ကောန်စသို့င်မုံယူသို့င်ကုပါကြားရာယောန် မိုင်ပရှိင်တဲ့
ကွင်နော်မဲ့ နာချိုင်စီအာနရာရာတော် သို့မိုယ်စွဲတ်သို့လုပ်သွားဟုရထွာန်ရှုကို သို့င်
ကုပါကြားရာယောန် မလေးနင်ကိုဖက်ကျောင်ရဲ ကွင်ရှုရွှေ့မိုင်ကျောင်ဗာန်ရွှေ့တဲ့ ပူဇ္ဈိုင်ဗာန်တို့သာဝတီ
အာတ်အူလောဂူးယူဂါလာမဲ့ ပဇ္ဇာ်နှီးယ်(၇၀)တဲ့ မင်မဲ့လပ်ပူဇ္ဈိုင်ဗာန်တို့သာဝတီ
နှုကာလရှုရဲး။

ဝကော်အောင်လိုက်ပတ်-အလုံခေါသရာမန်

၅

မသဏ္ဌာနီ၌ ဖွဲ့ကိုအခိုင်တော်လာ (၃၀) မကျင်မင်္ဂလာက(၂၆) သုံးပြုးကလိုလောန်အာတဲ့ တို့ဟဲ့သာဝတီ့စွဲလောင် ၏အာတိုးပတ္တိ ခွဲမရှိရှိရှု နှီတော်ကို ထဲမိုက်ဂုံးတစ်ရှုံးလောင် ထဲမိုက်တို့လောင်ရှိရှိသန်ရှု နှီလို့ တစ်ရှုံးနှုံးတော်ရှုံးမရှိရှိရှု ပဲကာလရှု ကျွော်ခါမွှေရာဇ်မျဲယူ သို့င်အရှုံးမဖွံ့ဖြိုးရှုံးရှုံး သို့င်အနိုင်ကိုပဲသို့င်စ်တဲ့ ပတ်နှုံးတော်သာသနာရှု။

ပဲသို့င်သံ့ကာအံ့ပါန်လောင် ၉ကရာဇ်မျဲမျဲယူ သို့င်အမိန့်ရာဇ်ရှု ပက်ရင်လောင်ချင်သမိုရှု ပဲသို့င်အမိန့်ရာဇ်ရှု ပလ်တွေသရာဝါ မျဲယူပြုပ်နော်၊ ပြုပ်ရောတ်ရှု ပလ်တွေဖမ်းခြောင်ရှိတဲ့ ပရိတ်သာသနာကိုရှု ပဲလက်ထက်သို့င် အမိန့်ရာဇ်-ပက်ရင်ချင်သမိုရှု သို့င်မြိုင်ချင်မတ္တိမရမွေဝတီရှု ချင်မတ္တိမရမွေဝတီ ရှုံးတန်တွေ့င်နိုက်သွောတွေအံ့ပါန်ရှု ချင်ရှုံးတော်ဝတော်ပက်ရင်ကျွောင်တဲ့ ပဲကော်တ်ဝတော်ရှုံး သို့င်သိနာဂါရိ ဂျုံပက်ရင်လောင်ရှု ပဲလက်ထက်သို့င်သိနာဂါရိ မပိုင်ပြုလောင်-ချင်မတ္တိမရမွေဝတီရှု ရသိမဲ့မျဲယူလောမရှု ပဒတွေ့င်ပဲဖိုင်တွေအံ့ပြု နှုံးရှုံး။

နှဲကာလမွဲတဲ့ နှုံးမဲ့မျဲယူ သုဘာဂိုရှု တို့နှုံးကျွောင်နှာချင်နှုံးရှု နှုံးပြုရှုပဲလွှာဟ်ရှုပ်မိုက် တို့ပြုရှုပ်သွောတ်ကညာ - ကျော်ဂါရိတွဲမလောန်သန်၊ နှုံးပြုရှု တို့နှုံးကျွောင်တဲ့ တွေ့ဟဲ့နာဂေါင်းပြုရှုပ်ရိုင် ဂောတ်အာဂောတ်တွောင် စို့ပဲကျွောင်အရောင် တွော်အံ့ပြုနှုံးရှု ပဲချိန်ခေါ်ရှု တွေ့ဆုံးခေါ်ရှု ဝိဇ္ဇာခို့မဲ့ ဆမထောက်ကြိုက် လန်ဂင်္ဂို့ပိုင်အာ အရောင်တွော်အံ့ပြုနှုံးရှု ကာလရှုပို့ဇ္ဇာခို့ရှု ပဲသို့မှတ်တော်ကောတ် သွောတ်ကညာပြုနှုံးရှု ဟိုတိုံးရ-ဝိဇ္ဇာခို့ရှု ပြုပ်လှပ်အရောင်သွောတ်ကညာပြုနှုံးရှုတဲ့ ဟိုသိုင်ရှိဟ်ဝါစာ တက်ကျားကော်သွောတ်ကညာပြုနှုံးရှုတဲ့ သေးခါ့ခို့ဒေါ်ဒယ်ချုက်ကော် သို့က်ဆာန် အာရှ နှုံးအာမွဲယာဝါသရှု ဟိုစွဲရှုံးရ - သွောတ်ကညာပြုနှုံးရှုတန်အာပနို့သန္တရှု ကာလရှု သွောတ်ကညာပြုနှုံးမှုဂိုရှုရှုံး ဂိုရှုံးရှုံး ဂိုရှုံးရှုံးရှုံးရှုံးရှုံး။

ချိန်ခက္ခရှု ပိဋကဓိရ ဂုဏ်သာတ်ဒွှေးကတိန်ရှုတဲ့ ပါဒအာထောရ သူတ်ကသာမြှုန်ရှုလော် ဂုဏ်တိပိဋကဓိရတဲ့ ကလောင်စွဲအာဌာနဒေသအကျ ချင်န်တော်ရ အဆွဲရှု ပွဲကာလ ရှုသီလောမ မဂ္ဂင်းတိတ်အာစိပ်ဌာနစွဲတဲ့ ဂုဏ်ကေတ်ချိန်တဲ့ ကပ်ဖျောင်ရ မြိမ်းမြှုပ်စွဲလော် ပွဲမြေပကာရ ကာလလအဲကျင်ညီ ဟိုများ ချိန်ရှုသုတေပါးအာရ ကျိုးမြှုပ်ကောနှင့်သွာတ်ပြောရ သွာတ်ပြောရ တွေရသီလောမ လိုပရာမြိမ်းမြှုပ်လော်ရ။ သွာတ်ပြောနောင်ဂါရိကျင် အိုင်အိုင်ရ ကာလစိုပ်အပဲ ယော မကအိုသတ်ရှု လွှမ့်အလိုက်ချောမတိတ်ပန်ပေါ်စ ချော့ဂုဏ်သာတ်ကေတ်သွာတ် ပြောရ။

ဟိုတ်ရှု လွှုပ်စိုပ်ချင်တဲ့ ဂရောင်းထိုင်သီနာဝါရ သိုင်သီနာဂရိ မပိုင်ပြုချင်မလို့မရမှုဝတီရှု ဂုဏ်ပရိုင်နှုန္လုတဲ့ ပြေားတိတ်အာဇာရောင်ရသီ အာတ် ပါန်အခေါင် အာတ်လျှောကုတ္တရသီရ ဟိုတ်ရှု-ဘိုင်သီနာဝါရှု ဂုဏ်သာတ်ပြောရ ပတိန်ကိုပ နှကုံးနောင်အဂ္ဂမဟေသီရ နှကုံးဂုဏ်ရွှေ့ ဟိုတ်နာရှိတ်ပောင်တော့ရပ် သိတ္ထားစမေးမြှုတ်ကုံးပြီးမသတ္တုဖြုတ်ပယိုသူးစီ ဝိမလာအေဝိဂါးတဲ့ သိုင်ခုတ်ကို ယူယွာရ။

မြဲလျောင် နှကုံးရွှေ့ သူးဝါယွှေ့ကောနစီ မြဲဂုဏ်ရ ကာလနှာကုံးမ ဂတေးဂိုလ်ရှု ကြိုက်သို့က်မိတ်ရွှေ့ သူရိယြှေးစပ်အာဒိုရှု သူးဝါရွှေ့ကာလလိုဂုဏ်တဲ့ မြဲရ ဟိုတ်တဲ့မစိန်သကိုတ် ကွဲပိုဟ်မျှကြိုက်လောင်ရွှေ့ သမလကုမ္မာ-ရသာရွှေ့ ခုတ်ကိုလောင်ယူရ လက်ကြုံရွှေ့ ပွဲသူရိယြှေးစွားအာရှု သူးဝါယွှေ့ကောနတဲ့မြဲပွဲန် ရ ဟိုတ်ရှု-ကောနတဲ့သွာတ်ရှု တင်ခုတ်လပ်ယူ ဝိမလကုမ္မာရောင်။

သူမကွဲဘာသာ = ဘာသာပြန်ဆိုခြင်း

မသတ္တုသွော် = အကြောင်းမဲ့

နှုန်းမဲ့ = ပုလဲဂုံး

ဝကော်လွှာန်လိုက်ပတ်-အလုံခေါသရုံမန်

၃

မသက်သိုင်	=	အခြားမျိုး
မဟိုမှ	=	မည်သော
ရာဇ္ဈာန် (ပါ)	=	မြို့တော်
ဝါစာ (ပါ)	=	စကား
ချုပ်နှုံး	=	မြို့တော်
စောင်	=	မြှောင်းထယ်
အမိန္ဒာအ	=	သတုံပြည်ရှင်ဘုရင်အမည်
သိန်ဂါရီ	=	မတ္ထီမရမ္မဝတီပြည်ရှင်ဘုရင်အမည်
အဏ္ဍာဒ	=	၃ (နိုင်းမော်)
ဂဒီသတ်	=	အရွယ်ရောက်ချိန်
သူရီယြှေး	=	နေကြပ်
၆	=	အဖွား
၈	=	အဘိုး

ခန်းလှုတ်

- ၁။ ဆိုင်အိန်ပတန်ကိုချင်ကုသုတ်စိုက်ချောင်းစဉ်လျော်ရော်။
- ၂။ ချင်ဆိုင်အိန်ပတန်ကိုရှုံးလှုသုတ်လှုရော်။
- ၃။ အိုးချင်ဟာသာဝတီမတ္ထီဖို့ရှုံးလှုတော်လှုရော်။
- ၄။ ဆိုင်ပါရှုံးရာယောန် ပက်ရင်ချင်လှုရော်။
- ၅။ ယောကာလကျော်၏ ကွဲအာချင်သမို့ရှုံးလှုမှစိုးရော်။
- ၆။ ဥကရာဇ်အမိန္ဒာအလုံး ပက်ရင်ချင်လှုရော်။
- ၇။ ချင်မတ္ထီမရမ္မဝတီရှုံး ဥကရာဇ်လှုပက်ရင်ရှုံးလှုရော်။
- ၈။ ချင်မတ္ထီမရမ္မဝတီရှုံး တန်တွေ့ဌာနလှုရော်။
- ၉။ ဝိဇ္ဇာခို့ရှုံးလှုပါမိုးအတော်ရှုံးလှုရော်။

ဝင်ချင်ဟံသာဝတီပွဲခန်း

(က) ပိုမ်လိုက်ဖွံ့ဖွေရှင်းခြင်းပွဲသံခိုင်ညီ။

ကောန်သိုင်သမလက္မာ၊ ဝိမလက္မာဂူးတဲ့ ညားဝါကောက်အေး မန္တကောန်ဗုဒ္ဓရာဇ်သိုင်သံနိဂရီ၊ မန္တစ်ရသိုလောမတအောင် နားချင်သမိုက်အေး အာစိပိုပြာန်ဒေသရွှေတဲ့ သိုင်အိန်း အတိုင်ပယျးဒီဟ်အဲကျော်မဟိုလင် ပပေါ်နဲ့ ကိုကောန်သိုင်ဝါရိတဲ့ ဘုရားစိုပိုပြာန်ဒေသရွှေရဲ့ သိုင်အိန်း ရပ်ကောတ်အုက်ဇုန်ပဲတဲ့ မဘို့တဲ့ ချင်ဟံသာဝတီပွဲရောင်။ သိုင်အိန်ပတန်ကိုချင်ဟံသာဝတီတဲ့ အပ်ဖို့ ကိုသွာတ်ဝါကာလပ်ရောင်-ရဲသာ်ပွဲကိုလင်ပယျးဒီဟ်ရဲ့ ၁၂၁-မ)

(က) ဗွဲသံခိုင်။

ကောန်သိုင်သမလ၊ ဝိမလ-ညားဝါကောက်အေး နားချင်ဗုဒ္ဓရာဇ်သံနိဂရီ၊ နှုန်းစိုပိုပြာန်ပွဲတဲ့ သိုင်အိန်း အတိုင်ပယျးဒီဟ်ကျော် ပပေါ်နှင့်ကောန်သိုင်ဝါရိတဲ့ ရပ်ကောတ်အုက်ဇုန်ပဲတဲ့ သို့တဲ့ ပတန်ကိုချင်ဟံသာဝတီတဲ့ အပ်ဖို့ကိုသွာတ်ဝါရိရောင် ရဲသာ်ပွဲကိုလင်ပယျးဒီဟ်ရဲ့ ၁၃၀-မ)

(ခ) ပြုလုတ်ကောတ်ပိုဒ်လိုက်သွဲပွဲတဲ့ အတိုင်တင်သွာန်း ချုပ်သံကိုညီ။

ပွဲရွေ့ငွေ့ နာကျော်သွေးဂဲ့တွေ့ကောန်ဝါမြဲ့ပိုက်ရဲ့ ကာလန္တကျော်မဂတဲ့ ဂိုဏ်ပြုကိုသံမိုက်မိုက်ပွဲတဲ့ သူးရိုယျားပြီးစပ်အားဖို့ သူးဂဲ့ဂဲ့ကလိုပွဲကောန်ပြု့မြဲရဲ့ ဟိုတ်တဲ့ မစိန်သကိုတဲ့ ကွဲ့ဒီဟ်မှု့ကြို့က်ရွေ့ငွေ့ရဲ့ သမလက္မာ၊ ရဲသာ်ခွဲ့ခုတ်ကို လင်ပယျာရဲ့ လက်ကြို့ပွဲသွေးရိုယျားပြီးဗြို့အားရွှေ့ သူးဂဲ့တွေ့ကောန်ပြု့မြဲပွဲနဲ့ ဟိုတ်ရဲ့ ရဲ-ကောန်ပြု့ဆောတ်ရဲ့ တင်ခုတ်လင်ပယျာပိုမလက္မာရောင်။

(ဂ) နာကျော်သွေးဂဲ့တွေ့ကောန်မှု့ပိုက်ရဲ့။

(ဃ) ကောန်နှင့်ယောတဲ့ ပြီးစပ်သွေးဂဲ့တွေ့ ခုတ်လင်ပယျာသို့လှု့ရော။

ဂင်္ဂားဖွေ့နှုန်းလိပ်ပတ်-အလုံဒေသရေးမန်

၉

- (က) လက်ကြော် ပဲအခိုင်လှုံသူးကဲ့စွာကောန်တို့မြဲပုန်ရော့။
- (ဂ) ကောန်တို့သောတ်ခုတ်လပ်ယဉ်သာ်လှုံရော့။

*****

သို့စိမန်ပတန်ချုပ်တံ့သာဝတီကိုပိုက္ခာအိုတ်
(ဒက္ခတ်ဒုတိယ)

သုတေသနမှုပုဂ္ဂသမလ၊ ဝိမယ်-ညားခါကောက်းခေါ်တအနှင့် နောက်ရေးကြော်ရေးမှုပုဂ္ဂသမလ၊ ဝိမယ်-ညားခါကောက်းခေါ်တအနှင့် အိုတ်အားခွဲမရှိခိုင်ရော့ မူဟိုတ်ရော့-ခါရသွားနှင့် ရှိက်ရှိရောင်တို့ ကောန်ပြောဟိတ်မဲ့ နဲ့ပဲချင်း ဒိုတွေပညာတဲ့ ညားစုစုပဲရော့ ကောန် ပြောဟိတ်ရှိ ဟိုတ်ပရှုပရာတအနှင့် မအံက်ချော်ပကန်လပ်ကိုချော်တဲ့ ငဲ့တိအ်ရှိ ကျော်ရှိ ဟိုတ်ရှိရ ချော်ရောင်းထူးသို့မှုပဲရော်ရှိတဲ့ ချော်ပိုဘ်စုတ်ဂျီသို့ သွေ့ပဲနှုန်းကျော်ရှိ

ကာလန်ကျော်အားကျော်သို့ ဟိုတ်ဖြုံးလာတိနှင့်ရှိ ပတဲလို့မဲ့ ဆိုတ်သို့ အားခွဲမလောန်ရှိ သို့မ်းသိန်ဂါရိရှိ တိအ်အခင်နှုန်းကျော်နော် ဒိုတွေချိုင်းကဲတိနှင့်တဲ့ ဟွေးပဲ့ပဲ့ရှိရ ပဲကာလန်ရှိ ရတွော်ရှိ ရွှေင်းဖြေဟောတဲ့ ချို့တ်အာရာ မာတ်နှုန်းချို့တ် အာတဲ့ရှိ ကောန်တို့ရောင်းလော် ဒိုးကဲတိနှင့်ကိုရောင်းတဲ့ နှိုင်းချိုင်းနှင့် မိအံက်ချော် သို့မ်းကိုယ်လုပ်ပတိတ်ကာ အရောင်လုပ်ချော်ရသိလောမရှိ သာတေစိတ်နှင့် စိုပ်ဗျာန်လွှဲရသိလောမတဲ့ နှာရသိရှိ ကောက်းခေါ်သိညားခါ တို့အာခစာသို့မ်း သမီးအမိန့်ရာဏ်ရှိ

သွေ့ဝါရွှေ့ နဲ့ကိုရှုပ်ယ်ကျော်ရော်တရှိရ ပဲ့ပေါ်ကာလ ခစာသို့မ်း ချုပ်သို့မ်း နှုတ်မလုပ်တိတ်အာကျွင် အပဲမှူး ဒေါ်ဒယ်ဆက်ဆံကိုကောန်မြှုပ်သို့မ်း

ချင်သခြားမျိုး ဘဒ္ဒကူးများရဲ့ သွတ်စို့ ပဟိုတ်နာရူက်ကောင်ဒေါ်ဒယ်အားကို ကောန်ဂုတ်အဲ ဆိုင်ရွှေပရှိတီကောတဲ့ ရုပ်ကောတ်သွတ်စို့ရောင်းတဲ့ သွတ် စို့ရွှေမြင်ကောတ်ရဲ ဟိုတ်ရှုရ သွတ်စို့ ည်းရွှေတိတ်ဗျားနှားရာအာဒက်သိုင် နှုန်း ဒစ်ကျိုးရောင်လန္တရသိလောမရဲ သွတ်စို့ စို့ရွှေကျိုးရောင်လန္တရသိလောမတဲ့ လွှာပရှုပရာ မဒေါ်ပြုစကျိုးရဲ ဟိုတ်ရှုရ-လန္တရသိလောမရှု ဂါးရဲ။

ထွေစေးမှာတစ်ညားစီ မင်တွေ့ခံပွဲဗျာန်နှင့်မှုး ဌာန်အောင်ရှု ညန်ကြော ကိုချင်သခြားရ လောန်ပဝေဏီညားမဟု ပို့ဆုံးမြင်လင်ရှု ပွဲဗျာန်နှီးဟဲ ဟံသာဝတီရှုအနာဂတ်ဂါတနာအောင်ကြော်ကြော်ချင်နော်ရာအောင်ဗျာန်ဟောင် ညားဂါး လင်ရဲ ဌာန်ရွှေ အပိုင်ညားဟွဲမွဲကိုရဲ ဖွဲ့စွဲနှင့်ရွှေနှင့် မှာတစ် ပေါ်အာမင်တွေ့မှုး သို့ဖို့ ဂုဏ်မနော်သန်ဟောင် သာ်ရွှေ ရသိလောမဂါးရဲ။

သွတ်စို့ ရွှေမြင်ဝါလောန်လန္တရသိလောမတဲ့ ကံသော်ကျိုးကာ ကုညားမဆုံးက်ဆာန်အောင်ရှုတဲ့ သွတ်စို့ကော်ပကော်ရွှေနှီးဟဲ(၁၃၀)ပြင် တဲ့ကိုအက်ဖို့(၁၃၁)ဖို့ရဲ ပွဲကာလိုက်လောင် ဒုရာသီဥတ္ထကထိန်ရဲ ကုပိုက်ကျာလောင် ဖို့ကိုက်တအာဒီရဲ ဖို့(၁၃၂)ဖို့-ကိုတင်ယာတဲ့ သွတ်စို့သီးနှံဟဲ(၁၃၃)ဖို့တစ်ရှုရှု နားသော်အောင်ပြင်နှုန်း မှတ်ဖော်ကွဲကျိုးကာ တိဟံသာဝတီရဲ ကာလိုပိုင်အာဒီရှု ပွဲကဲ့တဲ့ ဒုရာသီဥတ္ထကဖို့ရဲ ဖို့ကိုပြုက်ဖြော်ပြုတပ်အာစို့ပိုင်အာ ဒီဟဲပလိုတဲ့ ဒ္ဓ သွော်မွဲရဲ ညားကော်ခံ သွော်သာလအတော်ရဲ ဖို့(၁၃၄)ပြင်ကျောအို့ပိုင်အာ နှီးသွော်သာလအတော်အို့တဲ့ ရွှေတွဲစို့(၁၃၅)တစ်ရှုရှု တို့နှီးပိုင်သွင်တဲ့ တက်တဲ့ကာ ဖျော်ပို့ပြု ပွဲဗျာန်အောင်သရှု ဒေါ်အာရာတဲ့ ပဒ်မင်အို့တဲ့

နှီးဟဲ(၁၃၆)တစ် နှီးအောင်တန်ခိုင် ပွဲဗျာန်ရွှေတဲ့ နှီးဟဲသလိုက်မြှုံးပြုပွဲဗျာန် ပလိုတဲ့နိုင်ပြုပိုင်တစ်ရှုရဲလောင် ရွှေ့ကျော်ပြု ဝကော်သွတ်စို့အို့တဲ့ရဲ ဒုအာ လိုဟဲနှီးဟဲ(၁၃၇)ပြင်ရဲ မသဏ္ဌာန်ပြုတဲ့ ဝကော်ခံပြုပွဲဗျာန်ရှု လအော်ပို့တဲ့

ဝကော်အောင်လိုက်ပတ်-အလုံးခေသာရေးမန်

၁၁

ရဲ ပွဲရှုအမာတ်လိုက်လားတအောင်လေပိ ရှိုင်တဗျာင်ရဲ ဟိုတို့ရ သွတ်စို့ ကသပ် မဖိုသာ့စွဲ လျှော်ပိုမမင်္ဂလာင်ရသာ့စွဲ ဟွှု့ဌာနာန်အနှစ်ရ ဌာန်ဒေသနှီးရေးရှုံး ပို့ကြက်နဲ့ချင်ရောင် လူမှုပ်ချပ်တရာ့၊

ပဲသွာတ်စီမံချပ်တရှု သွားသိုင်အိန်နှီးရှု တွေ့ သိုင်အိန်ပလွှာဟု ရှုပ်
ပမားပီသွေ့ သို့ဇူးရွှင် ရပ်ကေတ်နင်လုံးကိုဇုန်မိုက်ဇုန်ပွဲတဲ့ မှတ်မူးဘဲ စွဲတွေ့
အရောင်သွာ်စီရာ ကာလပ် သိုင်အိန်သွားန်တ ကုသွာတ်စီရာ မှုးတအောင် ချပ်ကသပ်
မိုက်ဂုံးတွောန်ကောင်ကာမှရော၊ သွာတ်စီမိုင်တဲ့ ဂုံးကိုသိုင်အိန်ရဲ့ ယွှေ့တွဲအဲ ဌာန်
ဒေသရွှေ့ပို့ချိုက်တအောင် ချပ်မိုက်ဂုံးချင် ဒမ်ပို့မွဲတောင်ဂုံးတဲ့ သိုင်အိန်ဆက်သွားန်
ဥွါ့ရှုံးရှုံး၊

မှုံးရှုံးဌာန်ဒေသလို့ မှုးတအောင်ကြက်နဲ့ချင်ရော၊ သွားနဲ့မှုံး သွာတ်စို့
ပို့ချိုက်တအောင် ချပ်စင်ခြင်းခြင်ဖို့ဟု ရဂ်းတဲ့ မြှုံးရသာ့ရှုံး မှုံးတအောင်လွှာမိုက်စို့တ်ရဲ့ စွဲသွိုင်
တာလပျိုင်အဲ အဲရင်တွေ့ကိုရဲ့ သာ့စွဲသိုင်အိန်ဂုံးရဲ ချို့နှံခဏာရှု သွာတ်စို့မိုင်
ဂလာန်သိုင်အိန်တဲ့ သွာတ်စီသို့မှုံးဟု မွှေ့မွှေ့ကိုမြှိုင် အို့ဟု တွေ့ဖို့မိုင်စို့တ်ပွဲမလောန်ရဲ သို့
ကောန်သိုင်စီ ဧရွတ်ပက်တရောက်သွေ့သိုင်အိန်ရဲ ပဲကာလပ် နှုံးမှုံးဟာယပ် သို့
အိန်သွေ့ရံ့ရံ့အာ စွဲသွာတ်ကေတ် ဌာန်စို့ပို့ထို့ချုံးနဲ့တမ်းမှုလ ပွဲမှုံးဟံ့က်
ရဲ ဌာန်စွဲ ဌာန်ဒေသအေးရောင်။

ပဲဌာန်သိုင်အိန်မိုက်ဂုံးကိုနဲ့ချင် ဟိုလေပိ ကိုကောန်သိုင်စို့ ဌာန်
ဂလာ(၇၀)မင်ပွဲခံ့ငါးရှုံး အတိုင်သိုင်ပါကြာရာယေန စွာန်ထွေးလပ်ပါဖို့တော့ရဲ
ဂလာတအောင် ညာတ်ပွဲမှုံးဟု ကော့သိုင်အိန် ကြက်နဲ့ချင်ရောင်ဖို့တဲ့ ဂလာတအောင်
ဟိုတကိုသိုင်အိန်ရဲ ယွှေ့တွဲအဲ အာစာထဲကို တွေ့အောင် ဦးပမားရဲ စို့ဝတ်ပွဲပမား
ဆမားကိုသွောဝ်ရှုံး မိုက်ဂုံးကိုတွဲအဲသွားရဲ ပွဲဟွှေ့သောင်ကိုသွောဝ် ဟွှေ့မိုက်ကိုတွဲအဲ
သွားရဲ မှုံးဟိုတ်ပို့မှုံးဟိုတ်သာ့ရှုံးရော၊ ဌာန်စွဲ ဌာန်တွဲအဲဟွှေ့သောင် ဌာန်အဂိုင်

နားပို့သိုင်ပါအူရာယန် တွေချင်ဝိအာနဂံရောင် သိုင်ပါအူရာယန် ပသေးနှင့်ပို့မြတ်လုပ် နူတမ်ဝိပါဒေတာရောင် လျှပ်တွေအဲပြောပ်ကျင်ခဲ့ချင်ပဲဌာန်ပို့အပိုင်း ဟွေးအဲ့သို့သွောင် ပို့မွေးဟိုရဲ ရသိုံးဂါလာအစာတ်ဒူလော ဟိုဂေးကိုသိုင်အိန်ရဲ

ချိန်ခဏသိုင်အိန် ပွဲမိုင်ဂါလာန်ဂါလာအစာတ်ဒူလောတဲ့ သိုင်အိန်ဝေးရဲ ယွဲမွေးတအောင် ဌာန်ကေအဲရှု ဒြာန်ကေအဲရှု ဒြာန်ပို့နှုတမ်မှုလတော်ရောင် ဟိုတ်ရှုရ ရိုက်ခဲ့ချင်ရဲ လျှပ်မွေးတအောင်ဟို ဌာန်နှေးတအောင်အပိုင်ရောင်ဟိုရှုသက်သီမွေးတအောင်နံပါး၊ သိုင်အိန်ဝေးဂါလာအစာတ်ဒူလောမိုင်ဂါလာန်သိုင်အိန်တဲ့ ဂါတုပုန်ရဲ ဌာန်ရွှေ ဒို့မြှင့်ဌာန်အပိုင်နားပဲ့ ပတ်နှောက်ထက်ခုံမြှင့်(၁၃)ဖို့ရှု တိုင်တွေအဲမွဲ မြိုင်(၃)ဟတ်(၂)ဆဲ့၊ သီသက္ကရာဇ်ဝိတဲ့ စွတ်သမီးလုပ် ယူနာတဲ့ ညားကုံးဖျော်လုပ် ပဲဒေဝိုင်ဌာန်အဲနှုန်းလျှပ်ရှုတဲ့ ကိုရောင်။

ဂါလာအစာတ်ဒူလောဂေးတဲ့ သိုင်အိန်ဝေးတုပုန်ရဲ မွေးတအောင်ဖျော်လုပ် နှောကာလခုံမြှင့်(၁၃)ဖို့ရှု ဒို့တိုင်တွေအဲမြှုပ်သဲအပြော်ရောင် တိုင်တွေအဲမြှုပ်သဲ မွေးတအောင်မြော်လုပ်ရှု ဒို့လက်ကြို့ရောင် ဌာန်ရွှေ ဒြာန်အပိုင်း-နှောကာလခုံမြှင့်(၃)ဖို့ရှု တိုင်တွေအဲထပ်မံမြိုင်(၂)ဟတ်၊ နော်ပို့ဆဲ့ သီသက္ကရာဇ်ဂိုတဲ့ တဲ့ကို ပို့ဖျော်ကိုပ်ကျောရောင်။ ဒို့ရတိုင်တွေအဲထပ်ပို့ဖျော် ဒြာတွေအဲတ်ရှု ပို့ကြကုံးတဲ့ မှာန်ရဲ ဟိုတ်ရှုရ-ဌာန်ရွှေ-ဌာန်ပို့ပွဲစွဲတ်ရောင်။

အစာတ်ဒူလော မိုင်ဂါလာန်သိုင်အိန်တဲ့ ဂါတုပုန်ရဲ တွေအဲသွေးရွှေ နှုပ်မွေးသွောင်ရဲ ကာလတွေအဲ ထွေးသက်သီမာန်မွေး မူပို့သွောက်ဟိုဟွေးမွဲရဲ ဒြာရသိုံးတွေ့-ရွှေ့ရဲ ယေးဂတ်-ပို့ထွေးသက်သီပို့ရောင် ဂါလာအစာတ်ဒူလောဂေးတဲ့ တဲ့ယေးရှု ဂါလာတအောင်-ရပ်ကြိုးမြှေး-ခါးရာ။

လလအော်ဂါလာတအောင် ခါးရာတွေ့ပွဲ ပဲ့ပဲတ်ရှု သိုင်အိန်ပစာရဏာရ တိုင်တွေအဲဂါလာပွဲ နှုတ်ခွဲတ်ကန်ရဲ ပဲ့အိုင်အခါဏအောင် ယပ်ရပို့ဟိုတ်မှေးဝိဝင်

ဝကော်အောင်လိုက်ပတ်-အလုံဒေသရေးမန်

၁၃

ထော်မူး ဌာန်ကဲအနာဂတ်ဂတ်တော် ဂလာတံ့ကာယဝ်၏ ဦးဌာန်ပူးမိန္ဒာဒီပို့ရဲ နှိုက်အောင်-အဲဟိုတ်မဲ့ထော်ဟွေးရေးရဲ ကျေမှုဟ်သိုင်အိန် ချုပ်ပစာရကာပဲ့စို့တဲ့ ခုံပည့်တိုင်တွေအောင်မဲ့ မျှမြှုပ်နှံတ်(၂)ဟတ်၊ နှေ့ပို့ဆေး-သို့သက္ကရာဇ်ဂိုတုတဲ့ ပဲ့ပတ်၍ သွော်တိုင်တွေအောင် ဖုန်းဖို့ပြင်ဟောင် နက်ကြော်သိုင်အိန် သို့အိန် ဖျော်လပ်ရဲ့

တဲ့ယောက် ဂလာတော် ကိုခါးငါးတရာ ပဲ့မခါးငါးစွေ့အာစိုပ်လယိုဟ် (၁၃) ဖို့ရှုံးတိုင်တွေအောင် သို့အခ်င်လိုက် သက္ကရာဇ် ဂိုတ်၊ တဲ့ယောက် ဂလာတော် ပတို့နဲ့ကိုသိုင်အိန်ရဲ။ သိုင်အိန်လောင် ဂုံညာတ်ကောတ်တိုင်တွေအောင်လာတဲ့ တိုင်တွေအဲရွှေ့ခို့နှုန်းတိုင်တွေအဲမူးတော်ကိုလောင် မူးတော်ရှုံးတိုင်တွေအဲလောင်ကြုံပဲ့ရဲ ပို့ရှုံးလောင်ကွာမူးတော်ထုပ်ထက်ရောင်။ သာ်ဂုံးသိုင်အိန်ရေးတဲ့ ဂလာတော်ဂူးပုန်ရဲ။

တိုင်တွေအောင် တွေအဲဖျော်လောင်ကွာသွော်တိုင်ပို့ယ်သုံး တွေအဲထွေးကို ပုံမာန်မျှေး ပုံးသွော်ကျေရဲ ဦးရသိုံးဟိုတော် ဂုံးရဲ သိုင်အိန်ရေးတဲ့ သိုင်အိန်ကိုညားကုမ္ပဏီ ခါရဲ ခါ့စွေ့အာ သွော်တိုင်တွေအောင် ဖုံး(၃)ဖို့ပြင်တဲ့ ဂုံးဆုံးကောတ်ရဲ။ ပဲ့ရှုံးတိုင် တွေအောင် သိုင်အိန် သို့သက္ကရာဇ် ဂိုတ်၊ တဲ့ မနီမိတ်ပန့်လပ် ဂိုင်ပို့န်တဲ့ ထွေးတက် ဂလာတော်-ပဲကာလရှုံးရဲ ဂလာတော် ချို့န်ခက္ခာချုံတော်ဂုံးညာတ်တိုင်တွေအောင် သမ္မားသိုင်အိန်ရှုံးပက် ချုံတော်အို့တ်ပါင်ကျေအာရာ။

နှီးသိုင်အိန်ကိုအောင် ၅၂ကယာ့န်စံဝါတ်-ခါမထွေးသက်သို့ခါ့ပြု့န်တိုင် ပဲ့ဒေါ်ချုံင်ရှုံး ဓမ္မကြော်ခွံ့နှုံးနှုံးနှုံးအက်ပတာန်လပ်ကျိုးစေတီမွှေ့ဖွှဲ့ရှုံးရဲ ကျော်စေတီရှုံး ညားကော်ခံ ကျော်ညားတိုင်ရောင်၊ ဂလာအစာတံ့လှောက် ဒုၢ်မဂ္ဂံ့တို့ကျေအာ သိုင်အိန်ဖွဲ့စွဲတဲ့ ညားကုမ္ပဏီတော် ပက်ဖဒ်ကျော်ချုံး သို့ဂလာသွော်တဲ့ ချုံဖို့တ်ရဲ ဂလာတော်ရှုံး တိုင်တွေအဲချုံတော်ရှုံး နှီးက်ပတို့နှုံးဖြင့်ရှင်တဲ့ ဒလိုဟ်ခာအို့တ်ရဲ။ နှီးရှုံးဟိုတ်နှုံးရဲ အလိုဟ်ခာအို့တ် အ

စာတိဒုလော ညားဂါးအိုတ်ရာ နှူအစာတိဒုလောရှု ပိပတ်အာတဲ့ စရင်စာလော ရုသ်ပွဲဂါးတ်အိုတ်ရာ။

နှို-ဂလာတဗုံ ချိုက်ဖိုင်ရှင်တဲ့ ဒလိုဟ်ဒေသာဗွဲ့ခိုဟ်နေရတိရာ စိုပ် ဌာန်ရှေ့နှိုင်မွဲတဲ့ တိုင်တွေအံ့တဲ့အိုရှု ဒတဲ့နှေ့အားဗြို့ရာ နှီတိုင်တွေအံ့ဂလာမာတဲ့ နှေ့ချိုရှု ဌာန်ရှု မွဲကြေးဗြို့ညားကော်ခစ် တိုင်တွေအံ့အိုတ်ရာ။

နှို-ဂလာတဗုံ အာစိုပ်ဌာန်မွဲတဲ့ ပို့ဆိုဌာန်နှို့ရာ စင်ခြင်ရင်ညာအံ ရာ လွှဲဟ်တိုင်တွေအံ့ပို့လော် ဒတဲ့နှေ့ချိုရာ၊ ဌာန်အေသာ့ပို့တို့ဟံသာဝတီရှုလော် ညား ကော်ပွဲအာတဲ့ရာ ရှင်ကလော်ပို့လော်လော်ဟွဲ့မွဲ ဦးသော်စံသွိုင်သန်ရာ မွဲသာ ပုန်-ဟိုအိုတ်အရောင်တော် ပို့စာလွှဲဟ် စိုပ်အာအတော်ပြုဟ်မှုး ပြောတဗုံထော် ကော်ထော်ခန်းလွှာအဲရားတဲ့ တဲ့ရော်ဦးမဟိုရှု သိုင်နားပို့ပကို့ပို့ဟ်ရာအေဝတ်ကြို့ရာ ဌာန်ကာအံ့မှုးကျေအာရှု နားပို့သယဲ့စိုတ်မာန်ပွဲ့သောင်ရာ မွဲကြေးတော် ပို့သွာ်ပို့ဝါတ် ဂါတ်ရာ ပုံမဏ္ဍားပြုပရောင်တာ်နော်ရင်ညာအံနော်ကိုအြောက်ပြုဟတ်ရာ ခါဂိုကျွဲ့အာမှုး တော်-နားပို့မသယဲ့စိုတ်ရောင်၊ ပို့ကလောင်စာအာလွှဲဟ် ပြုဟ်ပြုဟ်မှုး ဟွဲ့အဲ မူးကွဲ့ရာ ဌာန်ပို့စိုပ်ကျင်လွှဲဟ်ကာအံပို့သွှေ့၍ လအလောင်ကွဲငါးတွာမှုး ခိုဟ်သန်ရာ ကဲမူဟ်ဂါးတဲ့ ဂလာဂမိုင် တို့နှုံးကြုံင်နှုံးကြုံင်တဲ့ တက်တဲ့လတူပရောင်ရှုရာ။

ဟိုတ်ဂလာတဗုံ မတက်တဲ့ကဲ့သွှေ့ရာ နှီတို့နှုံးကြုံင်နှုံးတ်အာဒီကော် ညား ကော်ခစ်တဲ့ဂလာရာ ယူတဲ့ဂလာဝိပတ်အာတဲ့ ဌာန်ဂလာတဲ့ - ရုသ်ပွဲ ကော်ခကျင်ရာ သိုင်အိန်ကော်ဖို့ဟ်ဂါ့ိုင် ခါ့ဗု့တိုင်ထပ်ရှုတဲ့ တိုင်ထပ်ရွဲ့ ဒု့ဟိုတ် နေးပို့ရ ကဲမူဟ်သွိုင်အိန်ဂါးတဲ့ တိုင်ထပ်ရှု ညားဂမိုင်ကော်ကာအိုဟ်သွေ့ကျားသွဲ့ တဲ့စံလပ်ပွဲခွဲဒီရာ ဒီဂို့ပဟိုတ်နှုံးဂို့ဂို့လပ်တိုင်ထပ်ရှုတဲ့ လက်ကြောဇ် ပွဲနှီတ် အတိုင်ကျားကိုလပ်ပယုးအိုဟ်ဒက်ပတာန်လပ်စေတီမိတ်သော်မွဲတူ့ပြုရာ နှီဌာန် ပွဲညားကော်စကျို့နှုံးရောင်။

မသက္ကသိုင် ဂျွဲ့နောကတ်ဂလာတဲ့ သိုင်အီနှစ်ဘွဲ့ပါ ပပမါန်ကို
ကောန်သို့ပါမဟိုမ သမလက္မာ - ပိမလက္မာ မရိုနှစ်တော်ကောန်ခြေကရာဇ်သို့
သိန်ဂါး ကျော်ရှာကျော်ပိမလာဒေဝီ-မရိုနှစ်တော်ကောန်စုရသိလောမတဲ့ပဲသာသနာ
ကျော်မစိပ်-သားအား-သတ္တရာဇ်ချင်တတိယပရီဇ္ဈာဒ-၅၀၄-သုံး ဂိတ္တမူးခွောက်၊
တဲ့ပဲရဲ့ သိုင်အီန် နက်ဗောက်ဇွန်ရဲ့ မဲ့တွာသတ်တလဲလာင် ရပ်ကောတနတဲ့သတဲ့
တဲ့ ပဲနှံ့ကြာန်ရိုင်ပတိနှစ်လုပ် တိုင်ထပ်ပထမကိုပ်ကျော် သိုင်အီန်သို့ရင်အာနမတ်
အတွေ့ပဲ့ဌာန်နှစ်စိုင်ထပ်ချုံ့-ပဲခိုဟ်ပဲ့က် မှတ်မဲ့ဇော်ပြုပိုင်တဲ့ နှိုဂ်သိုင်အီန်တို့ခုန်
လပ်တိုင်မဲ့ ပဲတိုင်ရဲ့ သိုင်အီန်ကိုဒက်ပြုလပ်မူဟ်အုက်ခိုင်င်ရ။

နူကိုခို့ရှု သပပ်ဂေတ်အာလွှာတဲ့သတဲ့ သိုင်အီန်ပတ်ဖျော်
နှုက်-ခို့ဟ်သွေ့ကျား စိုပ်ဒက်ဗာယပ်မဲ့ ညားကိုတို့ခုန်လပ်တိုင်မဲ့ နူကိုဟ်ဗာယပ်ရှု
ပတ်ဖျော်လွှာက်လွှာ့ခို့ဟ်ပဲ့က်မှတ်ဒက်ဗာသာန်ရဲ့ ပဲနှံ့ရှု တို့လပ်တိုင်မဲ့ပဲ့နှုန်း နှိုဂ်ပတ်ပဲ
ဖျော်ကာဣက် လွှာ့ခို့ဟ်သွေ့ကျားမှတ်ဒက်ဗာမှတ်အနဲ့၊ စိုပ်ခို့ရှု တို့လပ်တိုင်မဲ့
နှိုဂ်ပတ်ပဲ့က်လွှာ့ခို့ဟ်သွေ့ကျား မှတ်ပဲ့ကာနှီတဲ့က်ပဲ့နှုန်းရဲ့ ပဲ့ကာလမှတ်
ပဲ့ပဲ့ကာတဲ့လောက်ရှု ကျာဟွှာ့စိုပ်တမ်းလောက်မှတ်ပဲ့တို့နှင်း၊ လောက်ဇွန်ရဲ့ရှု ဒက္ခာတို့တ်
အာရာ ဟိုတ်နှစ်သာ်ရှု ပလဲဇော်လျှော်တဲ့ကော်ခစရဲ့ နှိုဘိုင်အီန်မတို့လပ်တိုင်
ဒက်ပြု လပ်မူဟ်လောက်ပဲ့ခို့ဟ်တဲ့မူလှုံ့ တိုင်ရဲ့အီန်ညားသူးရဲ့ လက်ကြွေ့ပဲ့ဟိုတ်ပြုမတို့
ခို့ခို့ရှု အီန်ညားမူးရောင်။

နအစီရောင်သာ့ရွှေ့ သိုင်အီန်စီရောင်လပ်တဲ့ စွဲယူချင်ရွှေ့ ဟိုတ်မှုံ့ဌာန်
ဒတာန်စိုပ်တ်တဲ့မူလှုံ့ရ အတိုင်ပယျော်ခို့ဟ်ကျော် ချင်ဟဲသာဝတီ-ရသာ့ရွှေ့ သိုင်
အီန်ခုတ်ကိုလပ်ယူရဲ့ ပတ်နှုကာလသိုင်အီန်ခုတ်ကိုယူတဲ့ နှိုးခိုင်ကောန်သိုင်
ပါရှု နက်ဗြိုင်သိုင်အီန် ပဲ့မပြုဟ်ကြိုပြုပြုသာ်နန်ထပ် သို့တို့င်ကျောင်ချင် စီရောင်
ပြုပြုပြုဖန်ကိုရဲ့ နက်ဗြိုင်ယာပသေက်မသုန်ရွှေ့ သိုင်အီန်ဖန်ပုံ့ကိုတဲ့ သိုင်အီန်

၁၆

ဝင်ချင်ဟံသာဝတီပွဲခန့်

အပ်ဖို့ကိုချင်ဟံသာဝတီ ကုသမလက္မာ၊ ဝိမလက္မာ-တောက်ဖော်သိမ်
ပသိုင်္ခကရာမြဲကာလုပ်ရောင်။

(ကိုယ်ပတ်နှုန်းပတ်ရာလဝင်မန်-ညွှန်သူစွမ်းဝိရာအပ်သကထာ)

ပွဲမက္ခာဘာသာ - ဘာသာပြန်ဆိုခြင်း။

ဘုတ်	=	ငယ်၊ လူငယ်။
မှတ်	=	စိတ်ဆိုးသည်။
စုတံ	=	စုစမ်း။
ပရိုယ်	=	လိမ်းကျံး။
ပါသက်	=	ပိဿာကာာ။
ဒိုပ်ဘယ်	=	အနောက်မြောက်ထောင့်အရပ်။
အာစာစုံကြ(ပါ)	=	လက်သမားဆရာာ။
သွော်	=	ဥပဒေ။
ဟိုတ်မဲ	=	မေ့လျော့။
ထုပ်ထက်	=	ရှည်ဝေးစွား။
ဒလိုဟ်ခ	=	ဦးတည်ရာထွက်ပြေး။
သဟဲစိုတ်	=	ကျေနပ်။
တဲ့သတု	=	လက်ဗျာလက်။
မူဟ်ဇော်	=	ကြိုးအစာ။
ဓာသာန်	=	အရှေ့မြောက်ထောင့်။
အနဲ့	=	အရှေ့တောင်ထောင့်။
နေရတိ	=	အနောက်တောင်ထောင့်။
ကြိုယာပသက်	=	မင်းမြောက်တန်ဆာ။

ခန်လုတ

- ၁။ နက္ခရာဝိမလာအောင်၍ မူဝါယူရော။
- ၂။ သုတေဝါရ် ဒေါ်ဒယ်ဆက်ဆံကြည်ရှုရော။
- ၃။ သိုင်အိန် သွာန်ကူသုတေဝါရ်သို့ရော။
- ၄။ နွဲတွေ့တ်တိုင်တွေအဲတိုင်တွေအောင်၍ မွိုင်ချုပ်လို့တွေ့ဌား။
- ၅။ မွဲအဒေါ်ချင်စုံ စေတီညားဒက်ပတန်လ်ရှု ညားကော်ခံစသ်လို့ရော။
- ၆။ ဌာန်ဒဏ်စိုးပိုင်ထိုင်တဲ့မူလှုံး ချင်သိုင်အိန်ဖွဲ့န်လ်ရှု ယဉ်သားသို့ရော။
- ၇။ မွဲချင်ဟာသာဝတီ၍ သိုင်လှုံးပွဲကရာဇ်ပက်ရင်ချင်ကိုမြတ်တွောအိုတ်ရော။

(က) ပိုင်ထို့ဖွဲ့ဆိုရွှေ့ချုပ်နှင့် ချုပ်နှင့်ပွဲသံခိုင်ညီ။

ယွှေစဲ့နဲ့နဲ့တော်ညားစဲ့ မောင်တွေ့ပို့ပွဲဗြာန်စွဲ့မူး ဗြာန်ကာအဲရှုံးည်နှင့်
ကိုချင်သူခို့ရာ ဂယာန်ပဝေကီညားမဟို ပို့ခို့မိုင်လ်ရှု ပွဲခို့ဟ်ယလိုတ် ပွဲဗြာန်နှီးဟ်
ဟံသာဝတီ၍ အနာဂတ်ဂတ်နဲ့ကြက်တွေ့ပို့ခို့မိုင်နော်ရာအွာန်ဟောင် ညားကဲ
လ်ရှု ဌာန်စွဲ့ အပိုင်ညားဟွဲမွဲကီမားပွဲဗြာန်စွဲ့ မွဲဗြာန်မူး သူဟ်ဖို့လ်ဂုဏ်နော်ဟောင် သူဟ်ဖို့လ်
ဂုဏ်မနော်သန်ဟောင် သားရွှေ့ရုသံလောမဂ်းရာ။ (၁၀၅-မ)

(က) ပွဲသံခိုင်။

ယွှေစဲ့ ဌာန်စွဲ့ ည်နှင့်ချင်သူခို့ရာ ဂလာန်ပဝေကီ ပို့ခို့မိုင်လ်ရှု
ပွဲခို့ဟ်ယလိုတ်ပွဲဗြာန်နှီးဟ်ယလိုတ်ဟံသာဝတီ၍ ဂတ်နဲ့ပို့ခို့မိုင်နော်ဟောင်၊
ဌာန်စွဲ့အပိုင်ညားဟွဲမွဲကီမားပွဲဗြာန်စွဲ့ သူမှို့လ်ဂုဏ်နော်ဟောင် ရာသားရွှေ့
ရုသံလောမဂ်းရာ။ (၇၃-မ၈)

(ခ) ပို့လုတကေတ်ပို့မိုင်လိုက်သွေးစွဲ့တဲ့ အတိုင်တင်သွာန်ရှု ချာသ်ကိုညီ။

အစာတ်ဒုံးလော် မိုင်ဂလာန်သိုင်အိန်တဲ့ ဂူးတွဲပွဲန်ရာ တွဲအဲသွာသား
စွဲ့ခြို့မူးသွော်ရာ ကာလတုအဲ ထွေးသက်သီမာန်မူး မူးပို့သွာက်ဟိုဟွဲမွဲရှု ပို့ရသား

၁၈

ဝင်ချင်ဟံသာဝတီပွဲခန့်

ရှိတ်-ဂုံး၊ ယောက်-ပို့ဆောင်၊ ဂလာအစာတိဒ္ဓလောင်းတဲ့ တဲ့ယော်
ဂလာတအ်ရပ်ကျို့မြေခါဌးတရာ။

- ၁။ အစာတိဒ္ဓလော် ဂကူဗုံရော။
- ၂။ အစာတိဒ္ဓလော မိုင်ဂလာန်သို့င်ဆိန်တဲ့ ဂေးလပ်သို့ပြုန်ရော။
- ၃။ ကာလုတ္တအဲထွေးသက်သီဟန်များ မူးပို့သွေ့က်ဟိုပုံးမွေ့ ပုံးပို့ခို့ “တဲ့”
ရှိပို့ပို့တဲ့ “ဘု” ရှိပို့ပို့ရှိ သောင်ထွေးကိုညီ။

* * * * *

ဘုရားရှိပို့ပို့ဘဏ်

(ဘုရားရှိပို့ပို့ဘဏ်)

ပလေးဝိယာန်သီကျောန် ချင်ကြက်ဂုံး အတိကောန်ဂကူဗုံန် ပဲ့ဘီသီ-၂၀၀၀
သုံး နှဲမြှေးနှဲဖော်အတိစွဲစိုးပို့ကြပ်တို့များမည်အောင် ပြုနိုင်သွေ့ချင်သွေ့
ကျောစိုးပို့သွေ့ရာနဲ့ ဘီသီ-၁၀၀၀-ပြုန်ချင်ရာလျှော့နှဲအဆက်အဆက် သွေးတွေ့
ပဲ့ဝင်ဂုံးတို့အတိုင်း ပဲ့ဘီသီ-၂၅၁၁-ဒီဇိုင်းနှင့် အိုင်ခြားကလောသ ချင်မိကလောင်
(ချင်မိကလောင်) |ဝင်သို့င်အသား|လျှော်ပုံးချင်သွေ့မွေ့ဝတီ၊ ချင်သွေ့ဘီနှဲနဂါးရာ။

ပဲ့သို့ရှိ ချင်သွေ့ဝဲ့အဲ ပဲ့ဥက္ကလာပုံး ချင်ကြမှု ပဲ့ကျောန်ပါဒ ချင်သွေ့
ရှိချင်ပါဒ၊ ချင်ဒလာ ပဲ့မတ္တမုံး ချင်မတ္တမဲ့ ပဲ့မဂေါ်ရ ချင်ဟံသာဝတီ၊ ပဲ့ကျောန်ကံချင်
ဒေသက်ပိန်ကော်ချင်မတ်မလို့ရ (မတ်မလို့) ရမွှာရာ၊ (ရမွှာဝတီ)ပဲ့ချင်ရောင်ရှုံးအဝိုင်
ပေဖယူပူရ (အဝိုင်အယူပူရ)။ ပဲ့တို့ချင်သွေ့လျှော်ပုံးချင်ခြင်းရောင်ရှုံးအတိုင်း
ပေဖယူပူရ (အဝိုင်အယူပူရ)။

စပ်ကိုဝိုင်ပွဲန်ဟံသာဝတီ ပဲ့ရာဒဒသော် လျှို့ဟိုပဲ့ရို့စွဲဒေဝိုင်
နာနာသာသာသူ့အို့တို့ရာ။ ပဲ့သွေ့ပတ်ဝင်ပညာဒလ သွေ့င်မန်တံ့အုံပို့ချင်အပန်
ဟိုလောင်ရာ။ နှဲသို့င်သမလုံးကိုသွေ့င်တိသာ (၁၃)ဒတေဝိုင် ပထမပဲ့ရို့စွဲဒေဝိုင်

ဝကော်အောင်လိုက်ပတ်-အလုံဒေသရေးမန်

၁၉

အခြားမန်စွဲကိုသိုင်အချေမန်ပိုဒေတာပိုဂုဏ် ဒုတိယပရီဖွေအ၊ နူးသိုင်ပညာအုပ်စွဲကိုသိုင် ဒကာရတ်ပိုသိုင်(၁၁)ဒေတာပိုဂုဏ် တတိယပရီဖွေအလောင်သူး၊ ဒေတာပိုဂုဏ်တွေပို့ သိုင်လက်ကြော်အိုတ်လောင်သူးရှာ။ ဒေဝင်သဲထိ ဓတိကိုသီကေတ်ချင်ဟံသာဝတီတဲ့ ၂၀၉-သွားပြင် စိုပ်သဏ္ဌာန်အခြေရတ်-၁၇၄၀-သွား၊ သိုင်ကော်ခုံပုံ ဒေတာပိုဂုဏ်တွေပို့ သိုင်မန်ဟံသာဝတီ စတုတ္ထပရီဖွေအ၊ ထွေးလပ်ပုံပုံဝင်မန်။ သိုင်စွဲ သိုင်စ်ပုံကိုတို့ သိုင်စ်ပုံကေသီ။ သိုင်စ်သော်ကော် သိုင်ကော်နက်ဗြိုယ့်တုဟ်တုဟ် ကလိုဂုဏ်ရှာ။ သိုင်စွဲ ဆက်ဆော်လုပ်အတ်ဂက္ဗာသေး(သမိန်ကို) ထွေးလပ်ပုံရာအဝင် မန်ဂုဏ် သိုင်ကော်(ရာအေဝင်ဌာ်-နီကိုနားကော်-ရွှေ့နွောန်ထွေးလပ်ရှာ။ (သိုင်ကော် လကျော်ရှာ)

စပ်ကိုသိုင်ကော်တိုန်နန် ရှိုင်ရှိုင်ကိုပြကာဟိုလပ်ရှာ။ သိုင်စ်တွေစိုင်ကုတ်ဝါသတိုင် မန်ကိုဝင်စိုင်လျှို့နှုန်း၊ အမာတ်တံအာကော် သွေးဟ်ငါးသြားသွားတဲ့ တပ်စွေးဟ်ကိုအမာတ်တဲ့ ညားကမ္မာ်စိုးတို့မိပ် စိုးတိုးလိုးလော်တဲ့ ပအပ်နန်ကို နားကော် ခမီရားတိုးတဲ့ ထွေးလပ်ပုံရာအဝင်ဌာ်(ဦးဘသန်း)ရှာ။ ပွဲဝင်မန်မွဲကုပ်တုန် သိုင်အင်ဝွှေးလပ်ကိုစချင်ဖွေ့ မြှုပ်နှံမန်ယာအင်နာင်(မြှုပ်နှံမင်းရဲအောင်နိုင်)ဂုဏ် ညားကမ္မာ်စိုးတိုးလိုးလော်တဲ့ ထွေးလပ်ပုံရာအဝင်ဌာ်(ဦးဘသန်း)ရှာ။ ပွဲသွေးပတ်ဝင် ပညာဒလ်တုန် ရာမညာဒေသဟံသာဝတီဂုဏ် မသဏ္ဌာန်သိုင် သိုင်ဟွဲတဲ့ စန်ဒက် ဒကာညားကမ္မာ်၊ ဒကာဂမ္မာ်-ညားကမ္မာ်ညီသာသွေးဟ်တဲ့ ခုံတိုးတဲ့ ရုံတိုးတဲ့ ရုံတိုးတဲ့ ခမီတိုန်နန်ပုံဟံသာဝတီသူးလပ်ရှာ။

သိုင်ကော်နှဲပိုင်ရှု လောင်ဗိုလ်ပို ပေါင်ပန် တို့ထိ နကျော်၊ သုတေ၊ ဝိန့်၊ အဘိဓုရ-ပိဋကတ်ပိ ဆိုက်ပဒ်ပုံတပ်ဌာ်နောင်စိုင်ဒေသနာ တိုန်နန်တဲ့ ဥာဟွဲလဲ ဒကာဘာ - ဥပ္ပကာရမြှုပ်နှံမ်းကောန်ဝါတ်မဲ့ ဖိန်ကိုသွားလကျော်ရှာ။ ဒကာဘာ မနှု ခါသို့ သိုင်ကော်ကိုအမာတ်နော်ရှာ။ ကလောန်ကောင်ကာ ရာအေဝတ်၊ ဓမ္မဝတ်၊ လောက်ဝတ်-အစိရောင်ပြုပြောင်ချင်ကွာန်အိုသို့ သိုင်ကော်ဖိန်ကိုခါသို့

ဖနိုက်ရာ၊ သို့င်ရှုတိတ်စနက်ဝင်စိုင် ပွဲဝါခနိုင်လျှို့နှင့်ကာလရာ၊ အမာတ်ဇွဲ့
မန်ခါသီ စန်ဒက်ပို့လုံးညားကြိုင်တဲ့ ကလောင်ပုံင်ကောက်နှုက်ကောန်တဲ့ ကမာန်
ပသေတ်ကိုတိုင်နှုန်းပုံဟံသာဝတီ၊ သို့င်ကော်လုပ်အာချုပ်အုပ်ဖော်မှုလောက်ရာ။

ဤမတိုင်နှုန်းညားမြှုပ်ယူဆဲစရင်ခိုန်ပွဲ သုစ္စဟွဲမွဲလျှို့င်ကော်မနှုဂောန်၊ တဲ့
ကျင်မွဲအခိုင်အခါတ် ၌ကျင်စွဲပို့မယ်ဘို့က်ကျင်လပ် ဟိုတ်ချုသ်ရှုတဲ့ ညားကြိုင်
ဟွဲပိုက် ညားကြိုင်စို့တ်သွေ့မွဲရှုပ်တဲ့ ပသ္စာယူင်သာကျော်ရောင်ဆွဲတဲ့ ရိုင်ကျော်
နဲ့စရင်ခိုန်ရာ။

မွောင်တို့ညားကြိုင် သို့င်တဲ့နဲ့ကြောင်နော်မွဲရှု နှဲကိုရမျှင်ထတ် ဟိုကျေးမွဲ
သာယျာန်ကြော်ရဲ နှဲကိုညာက်သာန်ပသ္စာသွေ့ပဲလ-ညားကြိုင်လီသာသွေ့ဟ်တဲ့
တဲ့ ဇိုန်ကိုပညာဒလသို့င်တဲ့ခိုက်သွေ့သွေ့ရှု ပညာလဒွဲ ယျာတဲ့မှုရှု နဲ့အောင်လှု
ကောန်ပွဲင်စိုင်ကျော်နှုတ်မှာ ဓမ္မသို့င်စွဲတွောန်လာအဖေါ် ဝင်လျှို့ထဲ့လပ်
သို့ရှုရာ။ နှုတ်ကော်နှုတ်ပုံ သို့င်ပညာဒလ ဒတော်တွော်ရွှေ့သို့င်မန်ဟံသာဝတီ
ရှု ဒတော်တွော်စတုတော်ပရီစွေးအလော်ဟိုရှု ဒတော်တွော်သို့င်မန်ပုံဟံသာ
ဝတီလက်ကြုံတ်လော်ဟိုရှုရှုရာ။

ကာလဗညာဒလခုံးအဘီသာပသေက်သွှေ့ ပုံချုပ်ဟံသာဝတီ မဗ္ဗာ်

၁။ ချင်ပိုက်	၂။ ချင်တွင်သီ	၃။ ချင်မိတ္တာ
၄။ ချင်တံ့ပြုက်	၅။ ချင်ခဲ့ရဲ	၆။ ချင်ကလိုအံင်
၇။ ချင်ရော်	၈။ ချင်လျိုင်	၉။ ချင်ဝါခရာ
၁၀။ ချင်ဖြာ	၁၀။ ချင်မတ်မလို	၁၂။ ချင်မှုဟ်ပန်
၁၃။ ချင်ကြိုန်	၁၄။ ချင်ဝင်ရ	၁၅။ ချင်လပ်င်
၁၆။ ချင်မဟို	၁၇။ ချင်ယားပိုင်	၁၈။ ချင်ခံ့ပ်ဘာင်
၁၉။ ချင်ဝါန်	၂၀။ ချင်ပြင်	၂၁။ ချင်ထိုင်
၂၂။ ချင်ကြော်	၂၃။ ချင်မတွေ	၂၄။ ချင်ပံ့ပိုင်
၂၅။ ချင်ယားတို့န်	၂၆။ ချင်ယားပိုင်	၂၇။ ချင်သစို့

ကတေသံလွှန်လိုက်ပတ်-အလုံခေါသရာမန်

၂၁

၂၈။	ချင်တိုက်ဝလူ	၂၉။	ချင်ကြိုးပို့	၃၀။	ချင်လျှို့ဖော်
၃၁။	ချင်သီး၏	၃၂။	ချင်ထိုင်း	၃၃။	ချင်မြို့၏
၃၄။	ချင်ဗုဒ္ဓ	၃၅။	ချင်ရည်	၃၆။	ချင်အေးယူ
၃၇။	ချင်တံ့ပို့အ်	၃၈။	ချင်ကျိုးတ်	၃၉။	ချင်ဗြာ်
၄၀။	ချင်ဒါဗြာ်	၄၁။	ချင်မြို့ဝို့	၄၂။	ချင်ကံ့ဗို့
၄၃။	ချင်ဘာပန်(ဖိုပ်နဲ့)	၄၄။	ချင်သတိုး	၄၅။	ချင်ဝင်တဲ့
၄၆။	ချင်တံ့ပို့အြား	၄၇။	ချင်ဗြာ်	၄၈။	ချင်လေ
၄၉။	ချင်စွဲ့ငွေ့မလ	၅၀။	ချင်ဗို့ဖြူး	၅၁။	ချင်မြို့အ်
၅၂။	ချင်သဲဟာန်	၅၃။	ချင်ပြောအ်	၅၄။	ချင်ဂဲ့
၅၅။	ချင်မတု့န်	၅၆။	ချင်ပသီ	၅၇။	ချင်လျှို့
၅၈။	ချင်အံတော်	၅၉။	ချင်ဗုံးသာရုံ	၆၀။	ချင်မှုဟ်လောင်
	(သွေ့ော်တဲ့)				
၆၁။	ချင်ဗြို့ပသဲ	၆၂။	ချင်ကတိုးတ်	၆၃။	ချင်သာဝတီ
၆၄။	ချင်ပြောန်-တံ့ပို့မြို့ငွေ့ချင်ဟံ့သာဝတီဖုံးအိုးတ်မနှုံးရဲ့				

စပ်ကိုအပို့ - ပို့စန်အက် ဂုံဖန်ဖက်လော့သွားတဲ့ ဒက်ပူးန်လပ်တွဲဟ်တွဲဟ်ရဲ့
ပထမပန်ချင် ပို့ငွေ့ဖြူး၊ ဒုတိယပန်ချင် ပို့ငွေ့လေးတွေ့၊ တတိယပန်ချင် ပို့ငွေ့အပြောတ်၊
စတုတ္ထပန်ချင် ပို့ငွေ့ရှုံး-ချင်အိုးသီးခံ့ သို့င်-၁၆-တွဲမဲ့ရဲ့၊ မွဲချင်ကွာန်နော်နဲ့(၁၂)
ကွာန်-စား-၁၆-စာမန္တ်ရဲ့

ကွာန်နော်(၁၂)မဲ့ရှုံး လျှော်ပန်ကွာန်၊ ဗြို့ဟံ့သာဝတီပန်ကွာန်၊ သခို့မတွဲ
ပန်ကွာန်-မနှုံးရဲ့

စာ-၁၆-မဲ့ရှုံးရှုံး စာအေးရှုံး၊ စာအေးရှုံး၊ စာအေးရှို့၊ စာကြော်အို့င်၊ စာသွေ့ော်၊
စာလျှို့န်၊ စာဇိုင်ကွား၊ စာသီး၏ စာကံလျှို့၊ စာသပ္ပါယ်၊ စာရာမီ၊ စာလျိုင်း၊ စာကြော်
ကား၊ စာကံတို့က်၊ စာဂေါင်၊ စာကံတို့က်၊ စာကံတို့က်-မနှုံးရဲ့၊ မွဲမွဲ့ကိုပို့ချင်ရှုံးနဲ့တွဲခွဲ(၁)ရဲ့

၁။ စာပြောတ် = ခုံယ်ခက်

၂။ စာ = လျှော်ကော်မြို့ငွေ့တို့က်(တို့က်နယ်)

၆၂

ဝင်ချင်ဟံသာဝတီပွဲခမ္မန်

ချင်ဟံသာဝတီရှု နွဲကျောင်ပိတ်၊ တွာင်ပိတ်၊ ကျောင်နှင့်ပြာသာဝတီပိတ်၊ နှံကိုထိုင်ပိုင်ကျော်၊ နှံကိုချုပ်ကျော်၊ ကြောင်စောင်-လျှော့ပြု-သာင်-ပောင်ပောင်ရာ။

ပွဲနှင့်ချင်ဖော်ရှု နှံကိုထိုင်ခြားရာနှင့်-ဥပရာအ(သိုင်ဆူတ်) အမာတ်ဖော်-ပျို့ပွဲနှင့်-သေနာပတ်-ပြာဟိတ်၊ အွာသာဝတီ-သော်-သေး(၈)ပွဲနှံတဲ့ ချင်ရာ။ ဗာဒ္ဓခါတ် - တူတ်(ကလုတ်)ဗွက်မဲ်၊ သိုင်ရှင်၊ သိုင်ကတ်၊ သိုင်အခေါ်နှင့်က်င်ဟာန်တံနှုတ်ရာ။

အပ်ချင်-လကျော်ချင်-နှင့်ပြာသာဝတီ-စိုင်ဘာတ် သူတ်ပြုမှုရှုပ်သာဝတီ ချိုက်ပောင်-မြှေစရာချင်နဲ့(၄)ပွဲ နှံကျော်ထိုးချင်ရာ။ (ပြိုးပော်နှံတ်ပော်နှံတ်ပော်နှံတ်)ပန်ပြကာပွဲနှံတ်(၁၃)ချင်(အပိုင်အခြားမိတ်ချင်ရာ)

နှံကိုဝါကူ(၁)၊ နှံကိုခမဲ့-ဗျား-နှံကိုရုံးပါတ်စေတီ၊ နှံကိုကတိုင်ထပ်ကတိုင် ပြန်၊ နှံကိုကတိုင်မတ်(၆)သာဝတီ နှံအလားချင်-မချိုက်ပောင်တရာ့ပောင်၊

ချင်ဖော်ရှု သေနာပတ်မှာအမာတ်(၈၄)တဲ့၊ သိုင်ပွဲ စကောပ်ထပ် ဟန်ထပ်၊ အြင်ထပ်၊ မျှဟ်ထပ်၊ ဒလ်ကိုင်ဘာင် ပွဲချင်ပွဲ အမာတ်ဖော်(အမာတ်ဖော်နဲ့(၄)တဲ့)၊ သေနာပတ်ဖော်(၈)တဲ့၊ သေနာပတ်သူတ်(၁၈)တဲ့၊ ပွဲနှံန် သွေးခွှုံးတို့(၄)တဲ့မှုပွဲသိုင်ခြားရာ၊ ဒ-ဝိုက္ဗိုဇ္ဇာ(၈)တဲ့၊ သိုင်ပော်သာနဲ့(၄)၊ ပညာစကောပ်ထပ် ဟန်ထပ်ဖော်နဲ့(၈)တဲ့၊ ပညာသူတ်နဲ့(၁၆)တဲ့၊ ဒြပ်(၃၂)တဲ့၊ သိုင်ပွဲနဲ့(၁၂)တဲ့၊ စကဲ့ချံ(၁၄)တဲ့၊ ဆိုပ်နဲ့တရာ့ပောင်(၁၂)တဲ့၊ တခီ(၂၄)တွဲနှံတ်အိုတ်ရောင်၊

(တုပ်တည်ငံရ ဒက်ဒပ်နှံတ် ခေတ်လျှော်ကိုခို့မှာန်ရ)

(၁၀)ပြု-နှံ(၁)နဲ့မှတ်(၂)နဲ့မှတ်-နှံမွဲမခါ စန်ဒက်တဲ့ အမာတ်ဖော်ပြုလဲပဲ့နဲ့(၄၀)ဒပ်၊ သေနာပတ်ဖော်ပြုလဲပဲ့နဲ့(၄၀)ဒပ် ကောပ်ကဲ့တ်ရာ။

လဂ္ဂံကိုလျှောင်ရာအဝတ်ဥပရာအ နှံအယော်ထပ်မှဲကိုင့်ပသာ။ နဲ့မှတ်။ နှံအယော်ထုန်-ဒြ-ဒက်မြှုတ်ရာ။

ကကော်ဇူးနှစ်လိပတ်-အလုံခြုံသရေးမန်

၂၃

ချင်ဟံသာဝတီ၍ အောင်ချင်နာနာသုတေသန လက္ခဏာချင်နာနာသုတေသနပေါင်တဲ့ ဘိုင်မန်တဲ့လောင် အခိုက်လျှင်ပွဲကိုပြေဝေကိုတွေ့ ဒုပ်စ်စရိတ်ဆုံးတိသိက် အိုတ်ရောင်။ သွက်ဂုံးအိုင်ရာအော်သေက အေခန်ဗျာ စရိတ်ဆုံးတိသိက်ရှိ ညားမန် အားရာပြာဟိတ်တံ့ရှု ဒေါ်ကိုအခိုင်နှစ်ကိုမျှတံ့ရှုရောင်။

သက္ကရာဇ်ချုပ်(၇၄၅)၊ ဂိတ္တမ်(၁၀)မဲ့တဲ့အား သွက်ရာလာခါရာဖွံ့ဖြင့် စင်ဆုံးတိသိက်ရှိ မဲ့အြိမ်တွေ့ ညားမန်အားပြောပြီတဲ့ အာလိုန်တိအံင်နှေးရောင်။ ပွဲပရောက်ဟံသာဝတီ၍ ဌာန မေ့တိအံင်နှေးမဲ့ခြားရှိ နှိမ်တွေ့ အာလိုန်တိအံင်နှေးရောင်။ ပွဲပရောက်လာသွင်ထပ် ဟတ်ရှိနှိမ်တိ အံင်နှေးမဲ့ခြားရှိ နှိမ်တွေ့ အာလိုန်တိအံင်နှေးရောင်။ အသတ္တတွေ့တွေ့ အာလိုန်တိအံင်နှေးရောင်။ အခိုင်လဲလကာဖါတဲ့ ယွှတ်နှိမ်တိအံင်နှေးတွေ့မူလတဲ့ လိုန်မံင်လွှာတိပလေးကြွောရှိရောင်၍ တုမှာတော့ ချိုင်မတွေ့တဲ့ လိုန်တိအံင်နှေးပွဲပရောက်ရှိ။

တိအံင်နှေးမဲ့ခြား တဲ့ဟိုအြားဖြင့်တွေ့-ပပခါန်ကိုဂလာန်ကျော်ပြောကိုလိုလ်ပယူးခြိုဟ် တွော်န်ဂလာတဲ့တိုပ်လ်တွေ့တိုင် ဌာနသွိုင်အိန်နှော်တိုပ်တိုင်တဲ့ သွက်ကောန်ဂကူ မန်ဌာနသွိုင်အိန်ဂုံးတဲ့ ခုံချင်ဟံသာဝတီ ဌာနတိအံင်နှေးမှုရှိ သမွှင်ကျာကျိုးစေ တိနော်-တမ်တွေ့ချောင်မှုက်ဖျောမဖြုံရှိ။ သွော်တိုင်တွေ့လယ်ဟိုမဲ့ဟတ်ကိုမဲ့ခုံချင်မှုး တိနှုံးဂုံးချို့ကောတ်ရှိ။ သုတေသနရှင်တို့ နှိမ်လိုင်သုတေသန ပွဲနှံရာလာခါရာဖွဲ့မပြုဟ ကိုရှိတဲ့ ခုံပွှုစေတိမဲ့ကျေပွဲနှုံးရှိ။ ခုတ်ယျေစေတိရှိ တွော်နှေးသတ္တာ ကြမြှုပတ်အာ တွော်နှေးညားမကော်အိုတ်ရှိ။ သွက်ဂုံးလိုန်တိအံင်နှေးခြိုရှိ ရာအောင်ကိုပြုပြော တက်ကျားမှုးနော်သို့သွော်နှုံးရှိ။

တဲ့ယူးတွေးအကားမြှင်တိုန်တဲ့ သို့အမှာတ်ဒကိုပ်ဖွံ့ဖြုံန်တဲ့ ညားဂမိုင်တဲ့ ဥကရာဇ်ကျိုင်နှော်ကယိုင်ဖွံ့ဖြုံန်တဲ့ ကော်အာလိုန်တိအံင်နှေးရှိ။ ရာအောင်တွေ့နှော်ကျိုင်နှော်ယာန်စိုင်တိသုက္ကာမှားဒုပ်တဲ့တဲ့ နှော်လိုန်တိအံင်နှေး သွေးလုပ်ရှိ။ ကြ

မြန်မာရှိသူမျှမြန်မာရှိကန့်လျှော်စွဲချိန်ခကာတဲ့ တိတ်လော်ပူဇော်နဲ့
သတ္တုပွဲမဆိုဟုတို့ဟိုစိတ်ရ။

စိုးပဲယံ့အခင်မျှ ကာလပြောဟိတ်တံလောင်ထိတဲ့ ကာလစရှိဟုပါနဲ့
ရှိစရှိဟုခြေကရာဇ်တိကိရှိဟုဟွာတဲ့ စရှိဟုဖျော်ရှုရအောင်မျိုးလို့
ပျော်စွဲတို့ဘာမလှု သရိုင်ခြေဘာမရှုမန္တရ၏၊ ဂလ္ဗာဂတ်ဆုံးတဲ့ ဒုဝင်ပလိုင်ချုံရ၏၊
ဆုံးပလိုင်ရှိ ကေတ်နင်နှုတ်တံပွဲလိုင်ချုံမပြု ချို့ဟုသအေးကောင်ဖြင့် စုတိပွဲခင်းကျင်၊
ထို ပြုစွဲတံသာမျိုးဟုအပဲရှုပ်သိတိကိန်စွဲတံသာနဲ့ မွှေကိုပ်ဘာစရှိဟုပလိုပ်ချုံရ၏၊
ယောစရှိဟုပလိုပ်ချုံရသွေးပို့အိုတ်ရ၏ “ ယွှေမရာဇ်သို့င်မပြု-မွှေပို့ခိုက်ပြုမိုင် မရာဇ်
မင်မွှေညီ-ဂရှုစ်ခိုက်-ဟိမိပြုတွဲပုံကို သွက်စွဲတွေတ်ပက်ရှု ငွေ့ခြောန်ညီ။ မွှေကို
မယာပြုရ ကိုလျှို့ကိုပို့ခိုက်ပြုမိုင်အိုတ်ညီအာ ပွဲကာမေသူ(၁၂)၊ မိစာစာရ(၈)ရှိ
မရာဇ်စွဲသွော်ချွော်သွော်သွော်တ်ညီရအောင်”

ပြုစွဲတံသာမျိုးဟုအပဲရှုပ်သိတိကိုတံ စရှိဟုပလိုပ်တဲ့ ညာမျိုးကိုပို့နာနဲ့
ဘို့က်ဘတ်ဂဟာပွဲတံ သမောဟုသေထိတ်ရှု ရပ်ချုံလှုင်ထပ်သွေးပို့ဟိုတဲ့ စရှိဟု
ပလိုပ်ချုံပါနဲ့ ယွှေတွဲတိမရာဇ်သို့င်မပြု မွှေကိုပို့သမောဟုသေထိုင်မိုင် မရာဇ်
မင်မွှေညီ၊ အခေါ်နှုပ်ဒါန်အတိုင်ပြုဝေဏ်သို့င်တဲ့မှာရှု တွေတိပက်ညီ၊ ကုန်စွဲစွဲကို
မွှေညီ-ပြုချုံကိုစိုးစေရယာ တွေတိရားအနာညီ၊ မှုက်ကွာ့န်အိုသို့ရှု တွေတိတို့ညီ၊ အခိုနာ
ဒါနာ(၂၃)သို့ကို မှသာဝါဒါပန်သို့ကို တွေတိဖျော်အသံသွော်သွော်တ်ညီ၊ လွှေကိုခြား
အန္တရာ့ဘဲညွှေပွဲမိုင်ညီရအောင်”

တဲ့နှုပ်ပါန် - အမာတ် သေနာပတီ သို့င်တွေပညာနောက်တံ ရပ်ချုံပလက်
ထပ်တဲ့ ကာလစရှိဟုပလိုပ်ချုံ အာတ်ပါန်လျှို့သွေးပို့ပါနဲ့ ယွှေမရာဇ်သို့င်မ
ပြု-မွှေခိုင်သို့င်စွဲပြုကာရှု မရာဇ်ဒွေတ်ပက်ညီ၊ သရာ့တောက်အိုသို့ကိုဖွံ့ဖြိုးညီ-ဌာန်
ဌာနနှစ်အိုင်စို့င်မိုင် မရာဇ်လှိုက်ခိုက်ထံက်ပပ်ညီ၊ ပါကာတိပါစ်မရာဇ်ဝင်ပါညီ
သတ်ပွဲချုံ၊ သတ်ပွဲတိ၊ သတ်ပွဲလျှောက် မရာဇ်ကိုအသယဒါန်ညီ ညာမျိုးကိုညာက်

ဝကော်ဇ္ဈာန်လိုက်ပတ်-အလုံခေါသရေးမန်

၂၅

ပညာတို့ ဒ္ဓာဂ္ဗာန်တွေပညာရှင်စွဲညီ၊ ညားမျှကိုပိုန်ပြပို့ ဒ္ဓာဂ္ဗာန်သမ္မတသေ ထို့မှုရာ၏စွဲပိုန်ညီ၊ ညားမျှကိုရှုက်ရှု ဒ္ဓာဂ္ဗာန်တွေရှုက်ရှုမရာ၏စွဲပိုန်ညီ၊ ယဉ်ပို့မလုတ် ဒုဟိုရှု ဒ္ဓာဂ္ဗာန်ညီ၊ မလုတ်ခွှုဟိုရှု မရာ၏စွဲပိုန်ညီ ပူးခုမွှေသာတ်-ရာအသာတ်၊ လောကသာတ် မွှေးရသီမွှေးန်ထုတ်(စီမွှေးန်ကုတ်သွော် ဒက်သွော်ရသီတဗ္ဗာ) မရာ၏သွော်နောက်ဖျော်အသီ ကိုနှုန်ပွဲပို့စ်ညီရအား။

အမှာတ်သေနာပတ် သို့င်တွေပညာနောက်တံစရိတ် ပလိုပ်ဘုံတဲ့ ခမီးဌားပြော ဟိတ်ဟောရာ ရပ်ခုံဘုံသင်တဲ့ စခိုပ်ပလိုပ်ဘုံပုန်ရာ။ “ယွဲမရာ၏သွော်နောက် မပြု-ပူးခုမွှေးဂုဏ်ပိုင်စွဲ မရာ၏မင်မွဲညီ ပူးသူရာမသုန်ကို မေခိုယ်မသုန်ကိုတို့မရာ၏ သွော်နောက်ဝင်ပါညီ၊ သို့ဝိုင်မသုန်ကို(သတ္တုမသုန်သာ) နှိုက်တွေ့ကို မရာ၏တွောတိ ဝင်ပါညီ၊ ဓဝ်ပြေားဝိုင်ဟာရပ်နှုန် မရာ၏တွောတိဖွေ့တွေ့ပက်ပါညီ၊ လောကစ်စွဲသာ ရှု မရာ၏တွောတိပတ်စွဲစို့တဲ့ အောင်သတ္တုပါညီ ညားမျှကိုအာယုဂ္ဂ ဖို့ သိလုပ္ပါ ဖို့ တို့မရာ၏တွောတိမင်မွဲညီ၊ ဒေဝတွောင်ချိုင်းလာင်ကို၊ ဒေဝတွောင်မွဲလာင် အလုံခို့သုံး တို့ကို မရာ၏တွောတိ ထိုက်မန္တကတဲ့ သွော်စွဲခွဲပါညီ။”

မြို့ဝှက်ကညာမျှကိုအပဲရပ်သားထိုက်(၈)၊ သေတိသမ္မတ အမှာတ်သေ နာပတ် သို့င်တွေပညာနောက် ခမီးဌားပြောဟိတ်ဟောရာတံ့ခွဲလျှင်လျှင် ဖုံးပလိုပ် တဲ့ကိုတူးပိုင်ကယိုံးကရာနဲ့ ဒက်ကာယပန် သို့က်ပလော့ စုတ်တွေ့ဟ်လက် တြောပ် စုတ်လစိန်တဲ့ စုတ်လက်က်ဖြင်ပြုက် ဝက်သွောက် စုတ်ပြောကွဲင် ရပ်ဆုံး ဒလပ်မွှေးကိုနှုန် သို့က်နှုပ် ရပ်ဒစ်နှုန်ပြင်စိုင်တဲ့ ဝအောနပလွှင်မွဲခကာတဲ့ ကြေားသို့ ကူးတ်သွော်ကျား၊ ဂအော်မလေးလပ်အားရာအပလွှာင် ဒလပ်ကျိုင်းအိုင်စိုးတ်ဘဲ ကျိုင် ထပ်ပန်သွော်ပတ်လပ်ရာ။

ပရှုဂ္ဗာင်(ဂ္ဗာင်ကျိုက်)ကိုပြုတိန်မွဲဒဗ္ဗာင် မပူးဖုံးအွှေတွေဘီ၊ ဖေအလုပ္ပါ ဖေယေဘာရီ၊ ဖုံးပုံး၊ ဖေသိုင်ယို့၊ ဖိစိန်၊ ဖေထာဝ်၊ ဖေလာ၊ ဖေမန္တာင်၊ ဖေမန္တာ၊ ဖေပုက္ကလုက်အိုတ် သို့ဖေ(၁၂)ကူး။

မဲ့ကို ခုံ-ခရာ ကူသင် ပေါ် ခြော အဟာ-ခရာပျော(ခရာတမှတ်မဲ့ကို) စံ၊ ြို-သော ကျား-ထူး-တလောတ်-လောင့်-ဆာင်-ခချော်-မံ်စက်ဂိတ္တ၊ မံ်စက်ထဲ-ကွိုင်(၁၈)အိုသို့မွှေ့မြို့ပြိုစက်ကိုပြုတိန် ပရာ့ဘို့ပြုပေါ်(၁၂)အိုက်ကိုပြ တရ။

ကာလရာဇ်ဓိရာဇ် ပသေက်တိန်နှင့် တတ်ပရာ-ဖံ့န်၊ ဖံ့ဟရ်၊ ဖံ့ထရ်၊ ဖံ့ဒု့တ္တာ၊ ဖံ့တွေ့ရ်၊ ဖံ့မန္တ်ရ်၊ ခရာ၊ ကူသင်၊ သဗ္ဗွိုင်ကိုက်တဲ့ ပံ့က်အသေ အဟာန်ပု့သာဝတ်ပိတ္တဒင်ဒင် သူ့လပ်ရှာ။

ကာလ ကောန်ဆိုင်အသား အသေအဟာန်ပသေက်တိန်နှင့် ဗာတ်စွား ဗာတ်ကဲး ဗာတ်သူ့၊ အိုန်၊ ခြေား ပေါ် ခြော်၊ လောင့်လွှဲ(လောင့်)၊ တလောတ်၊ ကျားမိုင်၊ မံ်-ဆာဝါ၊ ထူး ြို-သော-စံ၊ သော၊ ခုံ့၊ အို့ အဲ ကိုင်ကွံ့က်(၂၀)ကကူ မွှေ့ရှာ။

ဖံ့အလုံ့ပြု-ဖံ့သိုင်ဟို ဖွု့တ္တာ၊ ဖံ့ထရ်၊ ဖံ့ဟရ်၊ ဖံ့စိန်၊ ဖံ့ကြော်၊ (ပိုင်မြိုင်)၊ ဖံ့ကတိုင်၊ ဖံ့ဖု့ရ်၊ ဖံ့ပဲ့တဲ့က်-ဖံ့ (၁၂)ကကူတံ့ရှု့ မြို့မြို့ပြိုစက်ကိုပြုတိန် သူ့လပ်ရှာ။

ကြော် ဖံ့က်အမှံ့က်နော်ပွဲပွဲ(အမှံ့က်နော်ပွဲပွဲအို့ပြုပန်တိန်တဲ့) ကို့ သက်သီးနှံ့ကို့ပြုပွဲပွဲ၊ မြို့တ္တာ မြို့တ္တာ၊ အဲရွှေ့သာ့တို့က်တံ့ရှု့ ကိုပိုက်ပိုက်တံ့ရှု့ ကို့အက်၊ ပိုက်လွှဲသတ်၊ ပိုက်ကျား-ပိုက်စိုင်ကို့ထရ်၊ ပိုက်နှုန်သီး၊ ပိုက်ကသာ့ကျား ပက်မြို့ဖြန်ကို့ကွာက်စုတ်ပွဲတံ့ရှု့ရှာ။

အို့တ္တာသီးသာ့ကျား-တို့နှု့ပြုသီးကို ဂံ့ထံ့ကလို ယို့သို့ပြုတဲ့တဲ့ လျှော်စို့ တံ့အို့တ္တာ။ ညာ့ဂု့မြိုင်သာ့တံ့အာတ်ပါန်အာ့ “ပွဲ့မရာ်ဘို့ပြုနော်မပြီ-ဖျော်အာမန္တာ ညီ့အဲ-ပို့နှု့က်တဲ့ထို့အု့လပ်ရအဲ” နှု့တံ့ပို့ပို့ကြပ်အာတ်တံ့အို့တ္တာ။ အသေ အဟာန်ရာဇ်သီးသာ့က (ဘီသော်) ပလိုပ်စရိတ်ခွဲ့ရှု့ အာ့စို့ဒဲ့တဲ့ရောင်။

ဝတေသနလွှာနှင့်လိပ်ပတ်-အလုံခြုံသရာမန်

၂၃

ပွဲမက္ခာဘာသာ = ဘာသာပြန်ဆိုခြင်း။

ချင်ဖိကလောင်	=	ဘီးလင်းမြို့
ပိုတိပိ	=	ဝေဒသုံးကျမ်း
စာ(လျှော်စိုင်တိုက်)	=	တိုက်နယ်
ထွိုင်	=	ကျိုး
ကာဇူးခါတ်	=	လူသတ်သမား
ဒတ်ဂ(ဒဂ္ဂ)[ထွိုနိမိတ်ချင်]	=	မြို့နယ်နိမိတ်
ကျော်ထပ်	=	ရွှေကလပ်စား
သွားခွဲ	=	အရာရှိ
စက္ကာ	=	စစ်ကဲ (စက်ကဲ=အရောင်မန်၍သုံး)
		သွေ့ပြုနော်၊ သွေ့စချင်(ဝါဝက္ခ)
တခီ(ဖော်)	=	စာရေး
ကောပ်ကဲ	=	ကွုပ်ကဲ (ကွုပ်ကဲ=အရောင်မန်၍သုံး)
အယော(ထောက်တန်ဆုံး)	=	အလျှော်
ခုံပလင်တာထပ်	=	ရွှေရောရား
ပဲဆွဲ	=	ဝလင်
အဘယာဒါန်	=	ဘေးရန်ကင်း
ကျွော်လက်ကြောင်	=	လက်ကြပ်တန်ဆာ
ပြော့ခွဲ့	=	နယူးစီးတန်ဆာ
ပြု့	=	တယော
ထွေ့	=	ပြော့မြှော့
ထွေ့	=	ဘင်ဂျီ
ဆာင်	=	လင်းကွင်း

ဝင်ချင်ဟံသာဝတီပွဲခမ္မန်

လောင်စာ(လေးစာ)	=	နတ်ပလွှာ
ပုဂ္ဂလုက်	=	ပုတ်တလုတ်

* * * * *

သေနရိပ္ပါဘာ-တူဗာန်
ကော်အသေအဟာန်အက်ပွားနှင့်

ပုံသဏ္ဌာန်ခေါ်-၁၇၄၇-ဘုံး၊ အခိုင်လံကျင်-၂၅၅-ဘုံးမန္တိရာ၊ ပညာ
အလတိနှင့်နှစ်ပုံးဟံသာဝတီ၊ ပညာဒလမှုနှင့်ကောန်ပွင့်စိုင် အက်တိတ်ကျင်နှင့်မှုံ
ခွဲကြောင်သို့ပြုလွင်စိုင်ပွဲန်ဟံသာဝတီ၊ စိုင်လက်ထက်သို့ပြုတွေ့စိုင်ကျင် နှင့်ကျင်
အမာတ်ဖော်မွဲရာ၊ ပုံသွေပတ်ပညာဒလရှု ယိုဒ်တာလျှိုင်အီ(တော်)ချင် နားတွင်
ဖော်သွေလောင်ရာ၊ တို့နှစ်တဲ့ ကလောင်ချုပ်နှစ်ဟံသာဝတီ ကျောင်ချုပ်ပို့ထပ်၊ ကျောင်
ဝင်ပို့ထပ်၊ ကျောင်နှစ်ပြာသားကိုပို့ထပ်၊ နှဲကိုထွေ့ပို့ပို့ကျော်၊ နှဲချုပ်
စောင်လျှို့ဝှင် ကိုလုပ်မှုဟုရေး လိုပ်ချုပ်အို့သို့ စုတ်ပို့ဖွားဟောင်
နှစ်ပြာသားဟိုပုံးပို့တော် သို့ပြုကျောင်ချုပ်ဟံသာဝတီ၌ ပပန်ဆွဲတွဲဆက်ကိုကျောင်ချုပ်
အက် စွဲ မွဲထပ်ကို၊ ကျောင်ဝင်ရှု ဟွဲ၌ အက်ကျောင်ချုပ်တဲ့ တို့မြှုပူဆုံးရောင်၊
ပွဲဆန္ဒကိုကိုပွဲတွဲစိုးဝှုံးပွဲသွေရာ၌ စိုင်ကိုရာ။

ကျော်ဟံသာဝတီဟွဲပွဲသဏ္ဌာန်- ၁၇၅၂ - ဘုံး ညာအဝတ် ပွားနှင့်
ဟံသာဝတီ အက်စွဲစော်တို့ကိုကျောင်ချုပ်မှုဟုရေးရဲ ညာအားဖြုတ်ပောက်ခွဲကျင်ချုပ်
ဖော်ခို့တ်ရာ၊ ပုံကာလရှု တူဗာန်မှုပွဲယိုဇ်ခွဲ့ပွဲတာလျှိုင်သေနာပတီ ပုံးဟံသာဝတီ
ရာ၊ သွဲကိုဂွဲတော်စွဲဟေးကိုပွဲနှင့်သားတွဲ ပညာဒလဖျော်အသံ ကိုစိုးရောင်လူးပွားနှင့်
(အခေါင်ပွားနှင့်)သေနရိပ္ပါဘာ-ရာ။

ပုံကိုအခေါင်ပွားနှင့် ပွားနှင့်ပန်တို့ပို့ပန်(ပန်ကိုပို့)ပွားနှင့်ပန်ခံ့ပွဲနှင့်
ပွဲနှင့်တို့ကိုပွဲနှင့်မန္တိရာ။

ဝကော်အောင်လိပ်ပတ်-အလုံဒေသရေးမန်

၂၉

အရှင်ဘာန်(၁၂)သုတေသနဗုဒ္ဓာဗ္ဗာန်၊ တဲ့ဘာန်၊ မတ်ဘာန်၊ ကတေသနဘာန်၊ ကြီးဘာန်၊ ကျော်ဘာန်၊ ခြောက်ဘာန်၊ ကျိုးဘာန်၊ ကျွော်ဘာန်၊ ကျော်ဘာန်၊ ကျော်ဘာန်၊ လျှို့ပြုဘာန်၊ ပုံးဖျောက်ပောင်ကိုအက်ဘာန်-၁၂-သုတေသနဗုဒ္ဓာဗ္ဗာန်လုပ်-ဘာန်၏
ဂျိုင်တရရာ။

ဂါစာကိုသာယောန် ဖါပ်ပစ်ကိုဖွဲ့စည်းလောင်ပိုက်နောင်။ သေနရှိပျူးဟာဘာန်နှစ်ခါသုတေသနလောင် မွေးစီရောင်ကိုဆျွော်ချိုက်ပောင်၊ ဘာန်ဒမင်၊ ညံ့ငါးလာတမှာ၊ သတ္တုလုပ်တဲ့ ဒဲပဲ့ဗျာ အမင်ပျူးဟာ၊ ဘာန်ဖြင်စုံ၊ ဗို့န်မင်ပလီဟံ့မာန်ဖြင်တဲ့ပျူးဟာ၊ ဘာန်ပွဲ့စုံသဲ-သတ္တုပွဲ့ဂတ်တာပ်တပ်နော်ရှို့ ပွဲ့စုံသဲပျူးဟာ၊ ဘာန်ငွေက်ဂရာ၊ ညံ့ငါးကိုနှုံးတိကို ငွေက်ဂရာပျူးဟာ၊ ဘာန်ညံ့ငါးပို့ပို့ရှို့ မဏ္ဍာဏဘာပျူးဟာ၊ ဘာန်ညံ့ငါးပက်ဒက်၊ သတ္တုလုပ်ဟံ့မာန်ရှို့ ပဒုမပူးပျူးဟာ၊ ဘာန်သို့ငါးအီလီသတ္တုညာတ်အားတဲ့ မအေးဖက်ရှုံးကိုသီဟာပျူးဟာ၊ ဘာန်မှုက်စောတ်ဟားပောင်အာသတ္တုအေးအားရှို့မှုပျူးဟာ၊ ဘာန်သို့ငါးသွေ့ပယာန် သို့ငါးသတ္တုပေက်က်ဟံ့ဂတ်တပ်တိ သူပဏ္ဏပျူးဟာ၊ ဘာန်ညံ့ငါးတွေ့ပြုရှို့ကို သတ္တုအေးလကိုတ်ဖေက်ရှု့ ပွဲ့စုံပျူးဟာ၊ ဘာန်ညံ့ပြုကို သတ္တုဖွဲ့စုံဂတ်တပ်ရှို့ မေဟာပျူးဟာ၊ ဘာန်မတုပ်တည့်ရရှု့ကိုအောင်ကို၊ ရေမျှုံးကို၊ ဂလိုကြံ့သတ္တုဂို့ငါး ဥက္ကာသာသောတဲ့ပျူးဟာ-ကျွော်သောနှစ်ပျူးဟာ-စုံခါသုတေသနမနှုံးရာ။

အရှင်ဘာန်ဒ္ဓာဗ္ဗာန်တဲ့နှစ် တူးပို့အို့ပြုရှို့တဲ့ တူးပို့အို့ပြုရှို့ ရှို့ပို့တဲ့ဘာန်၊ ဟောရာရှို့ မတ်ဘာန်၊ ဗို့ရှို့ဖြောတ်ဘာန်၊ သရဲ့ရှို့ဖြင်ဘာန်၊ ကလုတ်ရှို့ပို့ပြုရှို့ ဘာန် နိုင်ဂို့ငါးပို့ငါး ကတေသနဘာန် - ကျွော်အရှင်ဘာန်(၈)ပြေကာမနှုံးရာ။ ကျွော်လောင်ကိုစွဲနောင်တွေ့ပြုရှို့ငါးပို့ငါးရှို့ရာ။

စီရောင်အခေါင်ဘာန်တဲ့မွေး လက္ခဏာတွေ့ဘာန် ဇွဲ့ဘာန်၊ နို့မိတ်တွေ့ဘာန် ဇွဲ့ဘာန် တံ့ရှို့လောင် မအေးလှုတ်လိုင်ပောင်ပောင်ရောင်။

အမာတ်စို့တ်သာ အတာဘျောင်လို့ ကျောင်သို့အောင်မှ နို့ဟ်စို့တ်ချို့နှုံးမြှု့ဟ်စို့ရောင်ဆွဲ့၊ သရဲ့ဖြောတ် စို့င်ချွော်ပွဲ့ဂင် သို့ဗြို့ဟွဲ့ခို့နှုံးသစ္ား၊ ဟောရာဟွဲ့သွား စီရောင်သွော်လှုတ်-လက္ခဏာတွဲ့ပကာန် ဘာန်ကျော်းရာ။

၃၀

ဝင်ချင်ဟံသာဝတီပွဲခမ္မန်

ဟိုတ်သေးဘုရားနှင့်(၁၀)သိ။

- ၁။ ဟိုတ်နှူမထဲဘုရားအမာတ်သိုင်အရက်(လောန်အာ)ကို။
- ၂။ ဟိုတ်နှူသိုင်ကိုအမာတ်ဆိုပြုပါသည့်ဟူဟန်တို့။
- ၃။ ဟိုတ်နှူသရဲကောန်ပါးနှင့်တော်တွေ့ချိဟိုကောက် ပူဇာရာကလောန်(ပါးန်)ကို။
- ၄။ ဟိုတ်နှူကောန်ချင်ကွာန်တံ့ခွဲကျောင်ကျောင်ရှုံးကို။
- ၅။ ဟိုတ်နှူကောန်ချင်ကွာန်တံ့ခွဲကြိုးယဲတိုင်ကို။
- ၆။ ဟိုတ်နှူသရဲကောန်ပါးနှင့်တို့တို့တ်မချိန်လျကို။
- ၇။ ဟိုတ်နှူသိုင်ပွဲတံ့ခွဲသကာ ပူဇာရာပါးန်ကို။
- ၈။ ဟိုတ်နှူည်းတုဟ်သွာနကိုအင်ယန်ပြန်နာနာသိုံးကို။
- ၉။ ဟိုတ်နှူစိုင်ချော်ပွဲချိဟ်(ပြုဟတ်အောန်)ကို။
- ၁၀။ ဟိုတ်နှူကိုန်အတာပြုဟ်ကထိကိုနိမိတ်ပွဲချိဟ်ကို။

စီရောင်ပါးန်ဒီမှာ ပြုလုပ်သိုံးသာ ပောရာလောင်ဗုံး သရဲခိုဟ်ပျော်၊ နားခါတ် ညီသာ - ယဲတွဲပါမြို့ နဲ့ကဲခိုဟ်စီးစွဲလဲ၊ ပရာယန် (အင်ယ်)ပညာ - သေနှို ပြောကတ်၊ လကျော်တွဲး-ပျော်နွေးည်းရာ။

ဟိုတ်တွဲးပျော်စုံ(၁၂)သိ ။

- ၁။ ဟိုတ်နှူမတီစီကူးပူဇာရာချိကိုစိုင်ချော်ကို။
- ၂။ သိုင်ကိုအမာတ်ဟိုတ်နှူမညီသာသွားန်ကို။
- ၃။ ဟိုတ်နှူဟွဲမွဲကိုထော်ပွဲတံ့ခွဲအရာမကိုပြပ်ကို။
- ၄။ ဇာပ်ဇာပ်ဆိုပြုပါးန် မစီရောင်သရဲသခကိုရှိ ဟိုတ်နှူတန်ကြန်ဒီကို။
- ၅။ ဟိုတ်နှူသိုင်သရဲရှိစိုင်ကို။
- ၆။ ဟိုတ်နှူမသွာနကိုမန်ယန်ချုံသွားကို။

ဂကော်ဇ္ဈာန်လိပ်ပတ်-အလုံခေသရေးမန်

၃၁

- ၇။ ဟိုတ်နူးမြှုပ်ဟကထိုက်အတာခိုဟ်ကို။
- ၈။ ဟိုတ်နူးမြွေ့မဆုံးမအုံအုံရှိင်ကို။
- ၉။ မဖွံ့ဖြိုးသို့ငြင်ကောနချင်ကွာန်ဟွဲမွဲကိုယဲလို့။
- ၁၀။ ပုံအရာစကာဏာကလုတ်ရှု ဟွဲမွဲကိုအန္တရဲကို။
- ၁၁။ ပွဲမသွေးပူဇာတ်အဝေးတွင်ပွဲပြင်ချင်ဟွဲပိုတ်သူ့တ်ကို။
- ၁၂။ ဟိုတ်နူးမြှုပ်ငြင်ချေမှုရှိင်ကို။

ပွဲတ်တူရှု သေက်ဒီဟောပြာ၊ ပိုဒ်တုံးခုတ် ဒက်ကျေတ်ပွဲ၊ ညားယားမြှုပ်အို ကုမ္ပဏီအား ဓမ္မာက်မာ လအာဖြင်သွေး၊ ကွာတ်အိုကျွန်အို သီကိုကွဲကွဲ့၊ ချုံ ကျင်သွေးညာတ်၊ သေသာတ်ဘဲလွှာ၊ ပုံတိုင်မင်နောရ်၊ ဒေဝါဝိရှုတို့ဂျာ၊ ကျင်ဟိုက် ကွာတ် ပူချွန်ညာတ်ပွဲ၊ သဲအခါယ်ချွန် ပူဗွာန်လအိတ်၊ မအက်ဟိုတ်အာ ဂတေး ပန်ကွာ မြှုချင်ခါရှု၊ ဂတေးပညီ စေတီယ်သုံး၊ ခုံကမိုင်ကွာ ခုံကျောသက် ရင် ဖွာန်စိုင်သွာ်၊ ခါရှုသား၊ ဖြင့်စွဲတ်သွောတ် ခုံရမတ်နောရ်တာ၊ ခခေါ်ပွဲဖောက် သအောမြို့ လွှာအာရာ၊ ဗရှုမြော သစိုံသွေ့တ်ရာ၊ ညံ့ငွောက်သွား၊ မြှုသစိုံတ်ရာ နှီမိတ်ရွှေ့တုံးရှုနှီနိုင်တ် ဖွာန်ကျေတွဲ၊ မအေးဝေ်ပါဖွာန်ရောင်။

ဂိုတ္တု-တူညာတ်(တတဲ့ညာတ်ဂိုတ္တ) ကွာတ်အိုချာပ်၊ ဇာပ်ဒိုဟ်အလုံး အဲနဲ့၊ အာကာသ၊ လျှော့သုတေသန-ပူဇာတ်အာကာသ၊ ပုံတိုင်ဒုပ်ပွဲင် မျင်ကိုသာန်နှုန်း၊ တျော်ချွှုံးတို့နှင့် ခွဲ့ပေါက်မြှုချွန်မာန်၊ ဖွာန်အက်တို့အာ၊ ကာလယာကြား၊ ခုံ ပင်ထအုဟ်ရှိင်၊ ကမိုင်ကွာမညာတ်၊ ရင်ဖွာန်စိုင်သာ၊ လအာသား၊ တိတ္ထု ဆူကွဲ့၊ ချုံထိုက်ပွန်၊ တန်ပတ္တသွေ့ပွဲ၊ ဖြင့်ပုံပိုတ်တာ၊ ဖော်သနတက်တာ၊ မြှုကမြှု ညာတ်၊ ယပ်ညာတ်နှီတ်စိုး၊ နှီမိတ်ရွှေ့ဖွာန်မှုံးရာ၊ အွာမတီသူတိ-ပျော်-နှီမိတ်သွေ့ ဒီတို့-နက်သတ်-ကျော်၊ နော်လော် မအေးရပ်စွဲလော်ရောင်။

သွောရ်ဖွာန်တံ့လော် မှုံးအော်စွဲလော်ရောင်။ ကာလည်းခါန်ရှု ဒေါ်အလန်ဇက္ခ ရယ်စုံယ်ရတီတဲ့ အောပ္ပါန်ထော်မှူး ရပ်စွဲနှင်တဲ့ဒေါ်(၆၀)ဒကော်၊

အေးဒက်(၆၇) ကာလကရောင်ဖွားနှစ်တိတ်အာ ယင်ရအောပ္ပါန်ထော်မူး ပုံ
အာစိပ်ဌာန်တ်စွော်တော်ကြီ ရပ်ဂုံးမူး အေးကိုယ့်ကိုရှေ့ချင်မကံ-ကြွော်မာ ကာ
လကရောင်ဖွားနှစ်ပွဲက်မြဲခက်ကုန် အေးကိုရှေ့ချော့ဘွဲ့တိကုစိုင်-ချော်ရဲ့ ယင်ရရှိပ်
ကြော်တဲ့ ကာလကရောင်ဖွားနှစ်တံကလောင်ရပ်ဂုံးမူး ညားတိတ်ဖွားနှစ်ကုမ္မား ယင်ရအေး
တ်စွော်ပတို့ကိုဖွားနှစ်မူး အေးဒင်အပျော်(အေးဒင်ဒက်)ပိုကုံး ညားတိတ်ဖွားနှစ်တံဟု
အေးတ်စွော်ဖွားနှစ်မူး အေးဒင်အပျော်(၁၀)တိမ္မားရဲ့ စိုင်အားဖြာန်အေးသတ်စွော်
ပတို့ကိုဖွားတော်တဲ့ ပြိုပ်အောပ္ပါန်ထော်ရယ်ရသုံး ရပ်ဂုံးမူး ပူ့စ်မူရပ်ကိုရှိ
(၁၅)တိမ္မား ညားပြိုပ်ထော် မအေးဒင်ရောင်။ ပူ့စ်မူပြိုပ်ဒုံး အေးကိုဒက်ရှိခိုက်လိုဟ်
ဆောင်(၁၀)လျှော်၊ အေးကိုအပျော်(အေးကိုဒက်)ကိုပဲတိုင်ဒပ်ကိုရဲ့

ပတ်အလဲ့ဖွားနှစ်တဲ့ ယင်ရပြိုပ်အထော်မူး ဒုဟ်ဂုံးစိုင်ချို့တဲ့ရဲ့ (အေးဒင်ဒဟ်ဒက်
ဂုံးတ်)ရဲ့၊ သဟံဖွားနှစ်မူး ဥပမာမတုပ်ပုန်တုန်ရော? ညံ့ပူ့စ်စီ ကောက်းဖော်
မအံက်ကိုကောန်အားပြိုပ် ဆုံးတွေ့တဲ့ ပိုင်းတ်စွော်သို့စီ ပြိုပ်မူးသို့ညားပါ
ပြိုပ်တုပ်တုပ်ရဲ့၊ ယင်ရပြိုပ်ထော်ညားမြဲဖောင်မူး ကောက်းဖော်၊ မအံက်ကိုကောန်
သွားပို့သွားတ်သွားတ်အာရာ။

ပူ့ကိုဒတော်တွော်ရာအဝင် အသဟံသာဝတီ၍ ဒတော်တွော်သို့
အဆက်အဆက် မျှေားညားပန်တွော်မတွေးး - တွော်ကိုနဲ့ တွော်မဲ့ တွော်မျှော်
တွော်မဲ့ညားတ်ရှိ ဟွှေ့ခိုက်-ဟွှေ့သိုက်၊ နှုံဆယ့်မရှိရဲ့၊ နွှေ့ကိုပျော်ခလ နွှေ့ကိုအော်
လတွော်မျှော်ပောင်တဲ့ မဒုံးလျှော်တွော်ထောက်ရဲ့

ကာလအောပ္ပါန်မူး တွော်ဖြင့် နှုံသို့ပေါင်မဲ့ဝင်ရဲ့ တွော်ကိုနှုံရှိ ကိုနှုံသို့ပေါင်မဲ့
ကိုပိုင်မူဟ်ရေးဂုံးပိုင်ရဲ့ တွော်ပိုင့်ရှိ ကိုနှုံသို့ပေါင်တို့ပိုင်မဲ့တွော်ညား ကိုအာဝါကော်ဗုံး
ဖွားနှစ်ကိုရှိရဲ့၊ တွော်နှုံရှိ ကိုနှုံသို့ပေါင်နှုံပိုင်ဖွားနှစ်ကိုတော်ကြော်ရဲ့
ကြောသိရှိရှိ နှုံသို့ပေါင်ကိုပိုင်ဖွားနှစ်သံ့နှုံကတွော်ရောင်။ တာလဖျို့ညားကိုညား မျှော်
အိုးတ်ရဲ့

ဂကော်လွှာန်လိုက်ပတ်-အလုံခေါသရဲမန်

၃၃

အခေါင်းပါး(၁)၃၆ အင်္ဂါးန်(၈)သို့ သို့ကိုပါးန်(၄)ကိုပို့ခိုက်ပောင်များ
ပဲ့ဌာန်ပတ်ဖျူးဟာ ယောဓာယာကြာ အာရိုးဟ်ပဲ့ဌာန်ရယ်နှင့် သို့ကိုဒါနိုက်
သတ် အယေသာကြာ စုပုယ်အခါ သီးက်ဝါဒသီဟ ပုအလားရာအမျိုး၊ ဖရူစ်
သအား အယေသာရီ-သိုင်ဖူးအလုံး - ခပို-ခရာမ်းပါးန်နော် - ယာတြာထောက်ရာ၊
လောင်ကရင်ပီတူညးရဲ့ အကျိုး(အလိုးပက္ခ)ခက်ရာန်အောင်များ အမာတ်စီရောင်
သေနှင်းပါးဟာဟောင် တောတ်နင်ကယ်ပျို့ဆိုတို့သို့ ကိုတူညးကျိုးကျေပြီက်ပြတဲ့
သီးက်မျှော်ကိုင်၊ တဲ့သတ္တုရပ်နှင့်-တဲ့မြို့ပြပဲ့ဌာန်တွေ တို့နဲ့သီးက်စိုင်းပြုပိုင်ထုတ် ဒလ်
ကိုင်းပါးန်၊ ပရှု(ဒိုးဟ်)တူင်သင် ခမြှင်တောလားအဲယ လိုင်ပို့ပါတဲ့ အိုတ်သို့ဗုံလား
ရမိုင်အောက်တိတ်အိုတ်ရဲ့

အမာတ်သေနာပတ်တဲ့ ကိုက်ကိုပို့လောန်များ ပစ္စတ်သစ္စ ကိုမိမစို အာ
ဓာတေသနသမ္မာဂုဏ်ပိုင်တဲ့ တူညးခှင်ကိုလွှာဟ်မျှက်ဇာယာသို့ သေနှင်းပါးဟ်ရဲ့၊
သိုင်းခက်ရာန်ကိုလိုက်ဆိုပါးန်နှင့် ကိုလွှာဟ်-လွှာဟ်မျှက်သို့မြတ္တား နဲ့ဖြင့်၊
အမှုက်၊ သေနာတ်-မြတ္တာ(ခုန်မြေ) သိုင်းခက်ရာန်ပစ္စတ်သစ္စ “ဒုတ္ထအဲသိုင်း
စိုင်တို့က်မပြု အဲဒွေးတ်တရှု မတ္တား စိုင်သို့မြတ္တာပစ္စတ်သစ္စ အဲဖျော်
အသာ၊ တို့အဲတ်သော်ဝက်သော် သို့မြတ္တာပစ္စတ်သစ္စ အခေါန်းပါးန်းပါးန်း
ကိုက်ကိုစုံစုံတ်ကိုမြဲ ကင်ကိုမင်မြဲချင်ကွာန် ပူရှုမှုအော်ရော်ပို့ပါး(ဒုတ္ထဒက်)အဲသကို
ဒက္ခတ်ကော်၊ ပူရှုမှုကိုရှုတ်တရှု နဲ့ဌာန်နှင့်ရှုံးလို့ပြုန် ပူရှုမှုကိုဒုတ္ထဒက်
တရှု နဲ့ဌာန်မဝေတ်လွှာန်အဲသကိုစွဲပို့န် အဘယ်ဒါန်လောင်အဲလို့တ်သတ္တုအိုတ်
ရ-မြေသား သိုင်းခက်ရာန်အဲပစ္စတ်သစ္စရောင်။

ဒုံးလွှာဟ်ကိုလိုပို့ပါးန်တဲ့ သိုင်းခက်ရာန် သို့အနုမောအနာပါးန်တဲ့ရဲ့
“ ယုံမှားတဲ့-မှားတဲ့အာတ်ရောတ်ပါးန်ကိုသတြန် သတြလွှာကိုပါတဲ့ဝိုင်လွှာကိုပါမှုက်
(ထိုင်နဲ့ဒါန်မှားတဲ့ကတအား ညံ့ပြုမရာင် ညံ့ပြုပါးန်မယ်(ရှိ) ညံ့ပြုမပြု နဲ့ဝါတ
အာသတြသွေးကိုဖျော် နဲ့အမြဲ့အမြဲ့ကိုသွေးပါ့ဒါ မဖူးကိုယဲ့ဖို့တ်ရော်ကြေး-ပရှုကိုညံ့ပြု

ကလာနှစ်ရှုံး

ဝကော်နှစ်ရှုံး၏ ကမွှေ့နှစ်မွဲမွဲ လဟိုမမိက်ကိုမွဲမွဲ အာစိုပ်ဒတ္ထူ ကမွှောန်တံ့ရှုံးကို လဟိုတံ့ရှုံးကို ဂုံးကျောန်စရောန် ဂုံးပိုင်စတ်ခိုင်ကျိုက်တဲ့ဒေါ်အုပ် ကျော်နှစ်ရှုံးရောင်။ ညံ့ပိုင်ရွှေ့ကမှာန် တာန်နတိုင်တဲ့မွဲမွဲ အီးပြီးထော်နတိုင်တံ့ရှုံးရောင်၊ နတိုင်တံ့ရှုံးရုံးရုံးရောင်တံ့ရှုံးသို့ ဂုံးခိုင်ကျိုက်ပိုင်ဖြောကာ ချူးချုံလိပ်ပတ်လောင်၊ နနဲ့သို့ရှုံးရုံးရုံးရောင်တံ့ရှုံးသို့ စိုင်ကျော်တံ့ရှုံးရောင်တံ့ရှုံးသို့ ချူးချုံလောင်ရောင်။

လိပ်ပင်သွာတွဲချိုက်ပောင်ကိုရှုံးသာရောင်။ ဝကော်မွဲမွဲအီးနှစ်ဝင် ရောင်၊ ဝင်ချုပ်၊ ဝင်ဝက္ခ၊ ဝင်လိပ်ပတ်၊ ဝင်နာနာသို့အီးနှစ်တွဲရောင်ဝက္ခုံးရွှေ့ ချိုက်ပောင်ကိုလကျောက်ဝက္ခ၊ ဝက္ခရှုံးရွှေ့တွဲလိုင်မာန် ဂုံးကြီးစကိုဝက္ခညားသအား မာန်ရောင်။

လျှပ်ဝင်ချင်ဟံသာဝတီရွဲ ဖြိုင်လက်ကြံ့အိုတ်ရဲ ဝင်မျှင်မန်ရှုံးချင် သမို့ မတွာ မတ်မလို့ ဖါသီ တန်င်သီးနှံပြာကတ်ပုံရောင်။ အခိုင်ချင်နှံပြာကတ် တော်ရွှေ့နှုံးကျင်ကိုတိုင်ကွာ်မြန်နှစ်ထပ် ဇာရာန် ဓလပ်ကြိုင်ဗျာင် မင်မွဲကျင်ဝက္ခ ဘာသာ၊ သာသန၊ ယေန့်သွာ်လိပ်ပတ်ချိုက်ပောင်ကျင် ပြာကတ်ကျင်၊ ဒယ့် တမ္မ်းကျင် ပရောင်အုပ်ခုပ် ပရောင်စန်းတ် ပရောင်ချုပ်၊ ပရောင်ကျင်ရွှေ့ကျောန်ရွှေ့ရောင် တွေ့အတိုင်းပို့ကိုစိုးတ်မာန်ရောင်။

ပုံအခိုင်တွဲကဲ့ ကိုစွဲပရောင်လူ။ ဟိုကျင်တွဲတံ့ရှုံး လူသုန်းကြားအာ ကျောန်ဟွှေ့ရွှေ့ ရောင်တွောင်ဟွှေ့၍ ကုန်ဖုံးပို့က်တို့ကြပ်ကိုအိုတ်အာမန်ရဲ မူးဟိုတ်ရော ဟိုတ်နဲ့တွောနဲ့ဟွှေ့မွဲ၊ အပို့အာဏာအလှုံးအသီဟွှေ့မွဲရွှေ့သို့ ဝက္ခမန်ကိုဝက္ခမန် ပရောင်စိုးသာသွာ်ဟွှေ့ရွှေ့သို့ ပရောင်အုပ်ခုပ် ပရောင်စန်းတ်လနောအ်သိုး သဲ့ခြား ဟွှေ့သွာ်ရွှေ့သို့ ပရောင်ကမွှောန်စပ်ကိုဝက္ခ ထွေးရှုံးရှုံးရွှေ့တ်တဲ့ ဂုံးရှုံးရွှေ့တ်တဲ့

၂၆

ဝင်ချင်ဟံသာဝတီဗုဒ္ဓခန်း

ညိုပ်ဂကူးဆိုက်ပွဲက်ဟွှေမြှုပ်မွဲသို့၊ တွေ့ငွေမွဲသို်ပန်း၏ ဝက္ခိုပိုကိုပို့ ညားမွဲ
ကျော်ညားမွဲ အထောင်သော့၊ အထောင်သာတ်၊ အထောင်ဇ္ဈာတ်၊ ခမီသင်မန်တံ့ရှု
အထောင်ဇ္ဈာတ် လျှော့ရှုတွဲပညာမန်၊ ခရှုတွဲပညာတံ့ပုန် (ဆောင်စပ်ကိုရှုပေါ်သော်
ဟွှေသော်) အထောင်ဇ္ဈာတ်လျှော့ခမီသင်မန် ညြင်ဟွှေ့ခွှုံးလအာသ်ရွှေ့ နက္ခိုက်လာန်
ဥပမာမွဲ - ပသကျောန်သို့ကျောန်တံ့ရှု ဒါအော်ကိုချုံ့ခြင်းသော်မာန် လျှော့ကျောန်လာန်
ဓာတ်ပွဲတ် ဖွိုင်ပသဲတံ့ရှု မွဲမျှော်တဲ့လောင်ရွှေး ပါမျှော်တဲ့လောင်ရွှေး
ပန်မျှော်တဲ့လောင်ရွှေး နန်သ်ရွှေ့ကျောန်လာန် ပသဲတံ့ရှုအိုတ်ရဟွှေ့သောင်ဟာ။
နှီဒေးသုင်စောပသဲပန်မျှော်တံ့ရှု ပို့သုင်စောပသဲမွဲမျှော်တဲ့မွဲး ကလောနှို့ပွှေ့စိုး
တရာ့ ဟွှေ့ပို့န်ပတ်ရောင်။ နှီဒေးသုင်စောပသဲမွဲမျှော်တဲ့မွဲး ပန်မျှော်
တဲ့ပုန်မွဲး ကမွှောန်သုဒ္ဓနတံ့ရှု ဒကားပရေးတွေ့က်စိုးအာပုန်ရာ။ ဝက္ခိုပိုလောင် နန်
သ်ရွှေ့ကိုရာ ပို့အံကြိုဟ်လာန်ရောင်။ ဟိုတိပို့ဟွှေ့ကြိုဟ် ခုံသုဒ္ဓယ်ဟွှေ့ပွဲရှု ကိုစွဲ
ကမွှောန်ဆောင်စပ်ကိုဂကူးမန်ပို့ ဟွှေ့အာစိုးအံ့ဝန်း တဲ့မအေးလူသုန်ပြေားအာရောင်။

၁။ နွဲပိုက်သို့က်မိုက်ရွှေ့တီ ပရောင်စပ်ကျော့ပြေား ဒေါကတ်လှာသံပရိယတ္ထိ
မွဲ - ပွဲဘာသာပေါ်တာပါဌိုရောင်။ မိုက်ရွှေ့တီးရောင်ရွှေ့တိုးက်စိုးဒေါကတ်လှာသံ
လိုက်ပတ်ဘာသာအာရုံးလိုက်ရောင်။ ယ်ရုရမိုက်ရွှေ့တီးပရောင်ဂကူးမွဲး ဒေါကတ်လှာသံ
အောင် “ဝင်” ရောင်။ တို့တ်ရှုရ နှောက်ကော်လွှာန်လိုက်ပတ် မန်ကျော် ယေန်သွာ်င်
ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ အလုံဒေသရေးမန် ပံက်ထွေးကိုမတ်တောန်ဂကူးမန်တံ့နက္ခိုလိုက်ဝင်
သွာ်ရှုပြု၍ “ဝင်ပတ်နှင့်ဟံသာဝတီ-ချင်းပရောင်” ရွှောင်။

* * * * *